

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

14 בנובמבר 2016

1090

י"ג בחשוון התשע"ז

עמוד

הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים) (תיקון) (שירותי פיקדון
ואשראי בלא ריבית), התשע"ז-2016 624

הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים) (תיקון) (שירותי פיקודן ואשראי בלא ריבית), התשע"ז-2016

תיקון סעיף 1

1. בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ז-2016¹

(להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –

(1) בהגדרה "דירקטור" או "דירקטוריון", במקום "בחברה וכל בעל תפקיד" יבוא "בחברה, חבר ועד או ועד בעמותה, וכל בעל תפקיד";

(2) ההגדרה "היקף פעילות נרחב" – תימחק;

(3) אחרי ההגדרה "חבר בורסה" יבוא:

"חברה לתועלת הציבור" – כהגדרתה בחוק החברות";

ד ב ר י ה ס ב ר

נותני שירותי אשראי ונותני שירות בנקס פיננסי כהגדרתם באותו חוק, וכן באסדרה ופיקוח על השירותים הניתנים על ידי נותני שירותי מטבע כיום (להרחבה, ראה דברי ההסבר להצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים) התשע"ז-2015 (הצ"ח הממשלה התשע"ז, עמ' 202).

במסגרת העבודה על המקטע השני, נדרש הצוות לעסוק באסדרת תחום "האשראי הקמעונאי" (בנקאות זעירה) אשר כולל בין השאר יחידים וכן עמותות או חברות לתועלת הציבור, שהן גופים בלא מטרת רווח שמאפשרים הפקדת פיקדונות כספיים של לקוחות וכן עוסקים במתן הלוואות בלא ריבית (גמ'חים) (להלן – נותני שירותי פיקודן ואשראי בלא ריבית). חשיבות הסדרת פעילותם של הגופים האמורים נובעת מהצורך לתת אפשרות לגופים מעין אלה להתקיים ולעסוק במתן שירותי פיקודן ואשראי בלא ריבית כאחת, אפשרות אשר אינה קיימת כיום על פי חוק אלא לתאגיד בנקאי על פי סעיף 21(א) לחוק הבנקאות (רישוי). צורך חיוני נוסף בהסדרת תחום האשראי הקמעונאי הוא הגנה על לקוחות שמפקידים את כספם אצל גופים אלה, מתוך מטרה לקבלם בעתיד, לצד הגנה על לקוחות שמקבלים הלוואות מהגופים האמורים. כמו כן, נדרשת אסדרה כאמור כדי להבטיח את יציבותם של נותני שירותי פיקודן ואשראי בלא ריבית, לאור פעילותם המתוארת וכדי למנוע ניצול לרעה של עיסוקם לצורכי הלבנת הון.

לאור האמור ועל בסיס עבודת הצוות, מוצע להסדיר את פעילותם של נותני שירותי פיקודן ואשראי בלא ריבית במסגרת התיקון המוצע. הוראות האסדרה המוצעות מהוות תיקון לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים מוסדרים.

בהתאם לתיקון המוצע, המפקח על שירותים פיננסיים מוסדרים יהיה הרגולטור האמון על האסדרה והפיקוח שיחולו על נותני שירותי פיקודן ואשראי בלא ריבית והשירותים הניתנים על ידם. על פי המוצע תוטל חובת רישוי על עיסוק במתן שירותי פיקודן ואשראי בלא ריבית,

כללי ביום כ"ה באדר ב' התשע"ד (27 במרס 2014) הורה היועץ המשפטי לממשלה על הקמת צוות בין-משרדי בראשות מר אבי ליכט המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (כלכלי-פיסקלי) (להלן – הצוות הבין-משרדי), שהתבקש להמליץ לפני שר האוצר והיועץ המשפטי לממשלה על הסדרת הרגולציה לטווח הארוך בענף שירותי המטבע והאשראי החוץ-בנקאי. הצוות הבין-משרדי הגיש את מסקנותיו והמלצותיו בחדש פברואר 2015. (להרחבה בעניין מסקנות הצוות הבין-משרדי ראה החלק הכללי לדברי ההסבר להצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים) התשע"ז-2015 (הצ"ח הממשלה התשע"ז, עמ' 202).

בחדש מרס 2015, בעקבות עבודת הצוות הבין-משרדי ולשם יישום המלצותיו ועיגוןן בחקיקה, מונה צוות בראשותו של היועץ המשפטי של משרד האוצר דאן, מר יואל בריס (להלן – הצוות), הכולל חברים מגופי הממשלה הנוגעים לעניין. הצוות קיים דיונים רבים בנוגע להסדרים הראויים בתחום השירותים הפיננסיים הניתנים בידי מי שאינם בנק או גוף מוסדי ועסק בהיבטים שונים הנוגעים לקביעת הרגולטור הפיננסי, להגדרת השוק והיקפו, ולאסדרה הנדרשת בו. במסגרת עבודת הצוות, ולאור היקף הנושאים שהסדרתם נדרשה, הוחלט על חלוקת העבודה למקטעים לפי תחומי עיסוק.

על בסיס עבודת הצוות במקטע הראשון חוקקה הכנסת את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ז-2016, שהתפרסם ביום כ"ו בתמוז התשע"ז (1 באוגוסט 2016) (ס"ח התשע"ז, עמ' 1098) (להלן – חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים מוסדרים או החוק). הוראות החוק האמור עוסקות, בין השאר, בהקמת רגולטור פיננסי חדש (להלן – המפקח) על שירותים פיננסיים מוסדרים או המפקח), שיפקח על שוק השירותים הפיננסיים שאינם נתונים כיום תחת פיקוח ואסדרה. עוד עוסק החוק בקביעת אסדרה ופיקוח על גופים שאינם מוסדיים, הפועלים בתחום מתן האשראי החוץ-בנקאי, ובפרט על

¹ ס"ח התשע"ז, עמ' 1098.

"חוק העמותות" – חוק העמותות, התש"ם-1980²;

"חוק הפיקוח על הביטוח" – חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח),

התשמ"א-1981³;

ד ב ר י ה ס ב ר

נוספים שהם שירותי בנקאות בסיסיים. התיקון המוצע הוא שלב משלים להצעת החוק בדבר אגודות האשראי, כך שבמסגרתו תושלם ההסדרה על כל הגופים אשר רשאים לעסוק במתן שירותי פיקודן ואשראי כאחת, בלי להירש לקבלת רישיון מאת בנק ישראל. יצוין כי חלק מההוראות המובאות בתיקון המוצע קיימות גם בהצעת החוק בדבר אגודות האשראי, זאת לאור העובדה שלרוב מדובר בעיסוקים דומה במהותו אשר נדרש לאסדרה דומה. לפיכך בהנחה ובמהלך הדיונים בתיקון המוצע, הצעת החוק בדבר אגודות האשראי תעבור קריאה שנייה ושלישית ותתקבל כחוק. הוראות התיקון המוצע יותאמו ככל שיידרש לנוסח החוק המתוקן וישולבו בו.

התיקון המוצע המתפרסם בזה מהווה כאמור צעד נוסף מהצעדים המתוכננים ליישום המלצות ומסקנות הצוות הבין-משרדי. בהמשך מוצע לעגן בחקיקה גם הסדרים לעניין שירותים פיננסיים נוספים ובכללם שירותי תשלום ושירותי תיווך באמצעות פלטפורמות להעברת נכסים (דוגמת פלטפורמות P2P). המטרה ליצור בסופו של התהליך אסדרה כוללת מקיפה וקוהרנטית ככל הניתן. של כל שוק מתן השירותים הפיננסיים והגופים הפועלים בו, כך ששוק זה יהיה שוק משוכלל תחרותי, הוגן, יעיל ויציב.

סעיף 1 מוצע לתקן את סעיף 1 לחוק ולהוסיף הגדרות של מונחים המשמשים בתיקון המוצע וכן למחוק או לתקן הגדרות של מונחים קיימים בחוק כדי להתאימם לשינוי המבני המוצע.

להגדרה "דירקטור" או "דירקטוריון" – במסגרת התיקון המוצע, מוצע להוסיף פיקוח ואסדרה על גופים שיעסקו במתן שירותי פיקודן ואשראי בלא ריבית שיוכלו לפעול במסגרת תאגידית של חברה לתועלת הציבור בהגדרתה בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן – חוק החברות) או של עמותה כמשמעותה בחוק העמותות התש"ם-1980 (להלן – חוק העמותות). מוצע להתאים את ההגדרה הקיימת ולקבוע כי לעניין עמותה, הוועד כמשמעותו בחוק העמותות, חבר ועד וכן כל בעל תפקיד או גוף הממלא תפקיד מקביל או דומה לתפקיד האמור, ייחשבו כדירקטוריון וכדירקטור לעניין חוק זה.

להגדרה "נותן שירותים פיננסיים" – מוצע לתקן את ההגדרה הקיימת ולקבוע כי נותן שירותים פיננסיים הוא בעל רישיון למתן שירותים פיננסיים, הגדרה הכוללת את כל בעלי הרישיונות לפי החוק או התיקון המוצע. באופן זה נותן שירותים פיננסיים הוא מי שעוסק במתן אשראי או במתן שירות בנקאי פיננסי והוא בעל רישיון בהתאם להוראות פרק ג' המוצע, ומי שעוסק במתן שירותי פיקודן

תוך חלוקה בין סוגי הרישיונות לפי סוג נותן השירות – יחיה, עמותה, או חברה לתועלת הציבור ולפי היקף פעילותו של נותן שירות כאמור – רישיון בסיסי – להיקף פעילות מצומצם, רישיון מורחב – להיקף פעילות משמעותי. התיקון המוצע קובע הסדרים לעניין רישיונות כאמור, לעניין שליטה והחזקת אמצעי שליטה בנותני שירותי פיקודן ואשראי בלא ריבית, לעניין האורגנים ובעלי התפקידים שיכבדו בהם, וכן קובע הגבלות וחובות שונות שיחולו על פעילותם של בעלי הרישיונות המוסדרים ומקנה סמכויות פיקוח למפקח, הכול במטרה להבטיח את פעילותם התקינה של נותני שירותי פיקודן ואשראי בלא ריבית ואת השמירה על ענייני לקוחותיהם.

מכיוון שפעילותם של נותני שירותי פיקודן ואשראי בלא ריבית, דומה כאמור במהותה לפעילותם של תאגידים בנקאיים, הרי שכל פעילות של נותן שירותי פיקודן ואשראי בלא ריבית אשר תעלה על רף מסוים אשר ייקבע בתיקון המוצע, תהווה פעילות אשר חורגת מגדרי הרישיון ועל כן תידרש העברתו של הפיקוח על הגוף האמור לידי המפקח על הבנקים בבנק ישראל.

הוראות התיקון המוצע מרחיבות כאמור את חוק הפיקוח על שירותים מוסדרים כך שהאסדרה והפיקוח מכוחו יחולו גם על בעלי רישיון למתן שירותי פיקודן ואשראי בלא ריבית. בהתאם לכך ולשם הותרת אפשרות להוספת מקטעים נוספים בעתיד כחלק מהאסדרה הכוללת של התחום, בהתאם להחלטת הצוות, יש צורך בשינוי מבני של החוק. על כן מוצע לתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים מוסדרים כך שיוכלו פרק כללי מקדים של הגדרות משותפות הרלוונטיות לכלל בעלי הרישיונות, פרק לעניין בעלי רישיון למתן אשראי ובעלי רישיון למתן שירות בנקאי פיננסי, פרק לעניין נותני שירותי פיקודן ואשראי בלא ריבית, ופרקים אשר יחילו הוראות משותפות לעניין כל בעלי הרישיונות הנזכרים לעיל (להלן – נותני שירותים פיננסיים).

יצוין כי ביום כ"ט בתשרי התשע"ז (31 באוקטובר 2016) הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016 (הצ"ח הממשלה התשע"ז, עמ' 184) אשר במסגרתה הוצע לתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים מוסדרים ולהסדיר את העיסוק במתן שירותי פיקודן ואשראי נושאי ריבית בידי אגודות שיתופיות שנותנות לחבריהן שירותי פיקודן ואשראי (להלן – אגודות אשראי) אשר כרוכים בתשלומי ריבית בגין קבלת הפיקודנות או בגין מתן האשראי, לצד שירותים

² ס"ח התש"ם, עמ' 210.

³ ס"ח התשמ"א, עמ' 208.

- (5) אחרי ההגדרה "המפקח" יבוא:
 "המפקח על הבנקים" – מי שנתמנה לפי סעיף 5 לפקודת הבנקאות, 1941⁴;
- (6) ההגדרה "מתן אשראי" – תימחק;
- (7) במקום ההגדרה "נותן שירותים פיננסיים" יבוא:
 "נותן שירותים פיננסיים" – בעל רישיון למתן שירותים פיננסיים⁵;
- (8) ההגדרות "נכס פיננסי" ו"צבר אשראי" – יימחקו;
- (9) לפני ההגדרה "קרוב" יבוא:
 "עמותה" – כמשמעותה בחוק העמותות⁶;
- (10) ההגדרה "רישיון" – תימחק;
- (11) במקום ההגדרות "רישיון בסיסי" ו"רישיון מורחב" יבוא:
 "רישיון בסיסי" ו"רישיון מורחב" – כהגדרתם בסעיפים 11א או 25א, לפי העניין⁷;
- (12) במקום ההגדרות "רישיון למתן אשראי" ו"רישיון למתן שירות בנכס פיננסי" יבוא:
 "רישיון למתן אשראי" ו"רישיון למתן שירות בנכס פיננסי" – כהגדרתם בסעיף 11א;
 "רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית" – כהגדרתו בסעיף 25א;
 "רישיון למתן שירותים פיננסיים" – כל אחד מאלה:
 (1) רישיון למתן אשראי;
 (2) רישיון למתן שירות בנכס פיננסי;
 (3) רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית;
 "הרשם" – כמפורט להלן, לפי העניין –
 (1) לעניין חברה לתועלת הציבור – רשם ההקדשות כמשמעותו בסעיף 25 לחוק הנאמנות, התשל"ט-1979⁸;
 (2) לעניין עמותה – רשם העמותות כמשמעותו בחוק העמותות⁹;
- (13) ההגדרה "שירות בנכס פיננסי" – תימחק;
- (14) במקום ההגדרה "שירות פיננסי" יבוא:
 "שירות פיננסי" – כל אחד מאלה:
 (1) מתן אשראי כהגדרתו בסעיף 11א;
 (2) שירות בנכס פיננסי, כהגדרתו בסעיף 11א;

ד ב ר י ה ס ב ר

להגדרה "רישיון למתן שירותים פיננסיים" – בהגדרה זו מפורטים כל סוגי הרישיונות הניתנים לפי התיקון המוצע. על פי המוצע יהיה המפקח מוסמך לתת סוג נוסף של רישיונות לעיסוק במתן שירותים פיננסיים – רישיון לעיסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית.

להגדרה "שירות פיננסי" – מוצע לתקן את הגדרת שירות פיננסי כך שתכלול כל פעולה של שירות בנכס פיננסי ושל מתן אשראי כהגדרתם בפרק ג' המוצע, וכל פעולה

ואשראי בלא ריבית כהגדרתם המוצעת, והוא בעל רישיון בהתאם להוראות פרק ג' המוצע. מכוח הגדרה רחבה זו יחולו על בעלי הרישיונות האמורים כל החובות המוטלות בחוק על נותני שירותים פיננסיים.

במקביל, בכל אחד מהפרקים הרלוונטיים נקבעה הגדרה ל"רישיון" ולסוג העיסוק המחייב ברישיון, המתייחסת לאותו פרק בלבד.

⁴ ע"ר 1134, תוס' 1, עמ' (ע) 69, (א) 85.

⁵ ס"ח התשל"ט, עמ' 128.

(3) שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, כהגדרתם בסעיף 25א;.

תיקון סעיף 3

2. בסעיף 3 לחוק העיקרי –

(1) אחרי פסקה (1) יבוא:

”(א) הגברת הנגישות לשירותים פיננסיים;

(ב) הגברת שקיפות המידע ונגישות המידע ללקוחות של נותני שירותים פיננסיים;”

(2) אחרי פסקה (5) יבוא:

”(6) לענין מתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית כאמור בפרק ג' – קידום מטרות חברתיות ועזרה הדדית.”

תיקון סעיף 4

3. בסעיף 4(א) לחוק העיקרי, במקום ”ואם הדבר נדרש נוכח הסיכון העלול להיגרם למערכת הפיננסית – גם כדי למנוע פגיעה ביכולתו של נותן השירותים הפיננסיים לקיים את התחייבויותיו” יבוא ”וכדי למנוע פגיעה ביכולתו של נותן השירותים הפיננסיים לקיים את התחייבויותיו”.

הוספת סימן ב' לפרק ב'

4. אחרי סעיף 5 לחוק העיקרי יבוא:

”סימן ב' 1: ניהול מרשמים

ניהול מרשמים של נותני שירותים פיננסיים
א5. (א) המפקח ינהל מרשמים של נותני שירותים פיננסיים כמפורט להלן:

(1) מרשם של בעלי רישיונות למתן אשראי;

(2) מרשם של בעלי רישיונות למתן שירות בנכס פיננסי;

ד ב ר י ה ס ב ר

אשר ינחו את המפקח. בין השאר מוצע כי לענין בעלי רישיונות למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית יביא המפקח בחשבון גם קידום מטרות חברתיות ועזרה הדדית, שכן זהו מאפיין מהותי העומד בבסיס פעילותם של בעלי רישיונות כאמור. יובהר כי רשימת השיקולים הקבועה בסעיף לאחר תיקונו המוצע אינה רשימה ממצה.

סעיף 3 מוצע לתקן את סעיף 4(א) לחוק כך שיובהר כי המפקח רשאי לתת הוראות הנוגעות לדרכי פעולתם וניהולם של נותני שירותים פיננסיים גם כדי למנוע באופן כללי פגיעה ביכולתו של נותן שירותים פיננסיים לקיים את התחייבויותיו ולא רק כאשר הדבר נדרש נוכח סיכון העלול להיגרם למערכת הפיננסית.

סעיף 4 מוצע להוסיף לחלק הכללי של החוק את סעיף 5א ולקבוע כי המפקח ינהל מרשמים מעורכנים של נותני שירותים פיננסיים בחלוקה לסוגי בעלי הרישיונות למתן שירותים פיננסיים לפי החוק, וכי המרשמים יהיו פתוחים לעיון הציבור. זאת כדי להבטיח שקיפות וליידע את הציבור בדבר נותני השירותים הפיננסיים המפוקחים לפי החוק. בהתאם, מוצע לבטל את סעיף 25 לחוק אשר עניינו בניהול מרשם של בעלי רישיונות למתן אשראי או למתן שירות בנכס פיננסי בלבד (ראה דברי ההסבר לסעיף 18).

של מתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, כהגדרתם המוצעת בפרק ג'.

ההגדרות ”היקף פעילות נרחב”, ”מתן אשראי”, ”נכס פיננסי”, ”צבר אשראי”, ”רישיון”, ”רישיון למתן אשראי”, ”רישיון למתן שירות בנכס פיננסי” ו”שירות בנכס פיננסי” – הועברו במסגרת התיקון המוצע מפרק ההגדרות הכללי לפרקים הספציפיים בחוק הרלוונטיים להן.

ההגדרות ”רישיון בסיסי” ו”רישיון מורחב” תוקנו והותאמו למסגרת המוצעת כך שיחולו גם על רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית. הגדרות אלה חוזרות באופן מפורט גם בפרקים הרלוונטיים המסדירים את בעלי הרישיונות הספציפיים.

כמו כן, בשל השימוש שנעשה בשמות הרישיונות השונים בחלק מההוראות שמשותפות לכלל בעלי הרישיונות, נוספו בחלק ההגדרות הכללי הגדרות נפרדות לכל סוג של רישיון תוך הפניה להגדרת העיסוק הספציפי הנוגע לאותו רישיון, בפרק הרלוונטי שבו הוא מוסדר.

סעיף 2 סעיף 3 לחוק קובע מהם השיקולים שעל המפקח לשקול בביצוע תפקידיו ובהפעלת סמכויותיו מכוח החוק. בהתאם לקביעה כי המפקח האמור בחוק יהיה הרגולטור אשר יפקח גם על בעלי רישיונות למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, מוצע להוסיף שיקולים נוספים

(3) מרשם של בעלי רישיונות למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית.

(ב) במרשמים לפי סעיף קטן (א) יכול המפקח, בין השאר פרטים אלה:

(1) פרטי נותן השירותים הפיננסיים, סוג הרישיון שבידו ותקופת תוקפו אם נקבעה;

(2) נתני שירותים פיננסיים שרישיונם הותלה, בהתאם להוראות סעיפים 23 או 25 לפי העניין;

(3) פרסום בדבר עיצום כספי שהוטל על נותן השירותים הפיננסיים, בכפוף להוראות סעיף 92.

(ג) המרשמים יהיו פתוחים לעיון הציבור באתר האינטרנט של המפקח.

5. החלפת כותרת פרק ג' לחוק העיקרי יבוא:

“פרק ג': רישיון למתן שירות בנכס פיננסי ורישיון למתן אשראי”.

6. לפני סעיף 12 לחוק העיקרי, תחת כותרת פרק ג' יבוא:

“הגדרות 11א. בפרק זה –

“היקף פעילות נרחב” –

(1) לעניין עיסוק במתן שירות בנכס פיננסי – מחזור עסקים העולה על 30 מיליון שקלים חדשים או על סכום גבוה יותר שקבע השר באישור ועדת הכספים של הכנסת;

(2) לעניין עיסוק במתן אשראי – צבר אשראי העולה על 25 מיליון שקלים חדשים או על סכום גבוה יותר שקבע השר באישור ועדת הכספים של הכנסת;

“מתן אשראי” – מתן אשראי דרך עיסוק, למעט הנפקה של כרטיסי אשראי ופעולות נוספות שקבע השר באישור ועדת הכספים של הכנסת, ולרבות העמדת מסגרת אשראי, בין השאר באחת מאלה:

(1) ניכיון שיקים, שטרי חוב ושטרי חליפין כמשמעותם בפקודת השטרות⁶;

(2) מתן אשראי כנגד המחאת זכותו של מקבל האשראי לקבל נכסים פיננסיים מאחר, שלא כאמור בפסקה (1), לרבות שירותי ניכיון כהגדרתם בסעיף 7א לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ”א–1981⁷;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 6 מוצע לקבוע סעיף הגדרות לעניין פרק ג', ולהעביר אליו מסעיף 1 לחוק את כל הגדרות המונחים הרלוונטיים לעניין בעל רישיון למתן אשראי או בעל רישיון למתן שירות בנכס פיננסי בלבד. לעניין הגדרת “מתן אשראי”, מוצע להבהיר כי אינה כוללת הנפקה של כרטיסי אשראי.

סעיף 5 לאור השינוי המבני המוצע ובשל הצורך בהוספת פרק נוסף לחוק לעניין רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, מוצע לתקן את כותרת פרק ג' כך שתיקרא “רישיון למתן שירות בנכס פיננסי ורישיון למתן אשראי” וההוראות המופיעות בו יחולו על בעלי רישיונות כאמור.

⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 2, עמ' 12.

⁷ ס”ח התשמ”א, עמ' 258.

(3) מתן אשראי אגב מימון רכישה או השכרה של נכס או שירות, למעט מתן אשראי כאמור בידי מוכר הנכס או נתן השירות דרך עיסוק או משכירו, שהוא אחד מאלה:

(א) מתן אשראי ללקוח בודד בסכום הנמוך מ־30,000 שקלים חדשים, או מסכום אחר שקבע השר באישור ועדת הכספים של הכנסת;

(ב) מתן אשראי בידי מי שמוכר נכס או נתן שירות דרך עיסוק, גם שלא למטרות רווח, שעיסוקו במכירת נכסים או במתן שירותים שאינם פיננסיים, למי שאינו צרכן כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981⁸;

(ג) מתן אשראי שהתקיימו לגביו תנאים שקבע השר, לרבות לעניין תקופת האשראי או לעניין שיעור הריבית, באישור ועדת הכספים של הכנסת;

(4) מתן ערבות להתחייבות של אחר;

(5) מתן אשראי שכנגדו משועבד נכס בלא זכות חזרה אל מקבל האשראי בשל אי-קיום החיוב;

"נכס פיננסי" – כל אחד מאלה:

(1) מזומן;

(2) שיק, שטר חוב או שטר חליפין כמשמעותם בפקודת השטרות;

(3) המחאה בנקאית או המחאת נוסעים;

(4) פיקדון כספי;

(5) נייר ערך למוכ"ז כמשמעותו בחוק החברות;

(6) לוחית או חפץ אחר המיועדים לרכישת נכסים או שירותים, שניתן לצבור בהם ערך כספי מעל סכום שקבע השר;

(7) מטבע וירטואלי;

(8) נכס פיננסי אחר שקבע השר באישור ועדת הכספים של הכנסת;

"צבר אשראי" – סך כל החובות כלפי בעל רישיון למתן אשראי, בשל אשראי שנתן בפועל, בתוספת 10% מסך מסגרות האשראי שנתן; לעניין זה, "מסגרת אשראי" – התחייבות להעמדת אשראי בסכום מסוים, בניכוי סך האשראי שניתן בפועל מתוך הסכום האמור;

"רישיון" – רישיון למתן שירות בנכס פיננסי או רישיון למתן אשראי;

⁸ ס"ח התשמ"א, עמ' 248.

”רישיון בסיסי” – רישיון למתן שירות בנכס פיננסי או רישיון למתן אשראי, לעיסוק במתן שירות או אשראי כאמור, לפי העניין, בהיקף פעילות שאינו היקף פעילות נרחב;

”רישיון מורחב” – רישיון למתן שירות בנכס פיננסי או רישיון למתן אשראי, לעיסוק במתן שירות או אשראי כאמור, לפי העניין, בהיקף פעילות נרחב;

”רישיון למתן אשראי” – רישיון לעסוק במתן אשראי שניתן לפי פרק זה, בין שהוא רישיון בסיסי ובין שהוא רישיון מורחב;

”רישיון למתן שירות בנכס פיננסי” – רישיון לעסוק במתן שירות בנכס פיננסי, שניתן לפי פרק זה, בין שהוא רישיון בסיסי ובין שהוא רישיון מורחב;

”שירות בנכס פיננסי” – כל פעולה מהפעולות המפורטות להלן, שאין בה מתן אשראי, הנעשית דרך עיסוק:

(1) החלפה של נכס פיננסי בנכס פיננסי אחר, לרבות פידיון, פריטה, המרה, מכירה או העברה של נכס פיננסי;

(2) ניהול או שמירה של נכס פיננסי, לרבות באמצעות כספת.”

תיקון סעיף 12 .7 בסעיף 12 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (ב), במקום ”במתן שירות פיננסי” יבוא ”במתן שירות בנכס פיננסי או במתן אשראי”;

(2) במקום סעיף קטן (ג) יבוא:

”ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), מי שבידו רישיון כאמור בסעיף קטן (א) רשאי לעסוק במתן שירות בנכס פיננסי או במתן אשראי, בהיקף פעילות נרחב, גם אם אין בידו רישיון מורחב, אם הגיש בקשה לקבלת רישיון מורחב עד תום 30 ימים מהמועד שבו היקף פעילותו היה להיקף פעילות נרחב וכל עוד מתקיימים בו שניים אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

”חובת רישוי

לסעיפים 7, 9, 10 ו-12 עד 18

... 12.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), נותן שירותים פיננסיים רשאי לעסוק במתן שירותים פיננסיים בהיקף פעילות נרחב גם אם אין בידו רישיון מורחב בהתקיים כל אלה:

(1) היקף פעילותו אינו עולה על פי שניים מהיקף הפעילות הנרחב המזערי הנדרש לקבלת רישיון מורחב;

(2) הוא הגיש בקשה לקבלת רישיון מורחב בתוך 30 ימים מהמועד שבו היקף פעילותו היה להיקף פעילות נרחב וכל עוד לא ניתנה החלטה בבקשתו.”

מוצע לתקן את הסעיפים הרלוונטיים בפרק ג' לחוק כך שבהתאם לשינוי המבני המוצע, האמור בהם יחול רק לעניין בעלי רישיון למתן אשראי ובעלי רישיון למתן שירות בנכס פיננסי.

סעיף 7 סעיף 12(ג) לחוק עניינו עיסוק במתן אשראי או במתן שירות בנכס פיננסי בהיקף פעילות נרחב בלי להחזיק ברישיון מורחב. מוצע להחליפו בהסדר בהיר יותר המותאם להסדר שמוצע לקבוע לעניין זה גם ביחס לרישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית (ראה דברי הסבר לסעיף 25ב(ב) ו-1(ג) המוצעים). וזה נוסחו של סעיף 12(ג) שמוצע להחליפו:

- (1) טרם ניתנה החלטה בבקשתו לקבלת רישיון מורחב;
- (2) היקף פעילותו אינו עולה על פי שניים מהיקף הפעילות הנרחב המזערי הנדרש לקבלת רישיון מורחב.
8. בסעיף 13(א) לחוק העיקרי –
- (1) בפסקה (3), במקום "בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981" יבוא "בחוק הפיקוח על הביטוח";
- (2) בפסקה (4), במקום "בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005" יבוא "בחוק הפיקוח על קופות גמל";
- (3) אחרי פסקה (14) יבוא:
- "(14א) בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית";
- (4) בפסקה (15), במקום הסיפה החל במילים "לעניין זה" יבוא "לעניין זה, ריבית" – כהגדרתה בסעיף 25א";
9. בסעיף 14 לחוק העיקרי, במקום "לעיסוק במתן שירות פיננסי" יבוא "לפי פרק זה".
10. בסעיף 15 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א) –
- (א) בפסקה (3), בכל מקום, במקום "במתן שירותים פיננסיים" יבוא "במתן שירות בנכס פיננסי או במתן אשראי, לפי העניין";
- (ב) בפסקה (4), במקום "בנותן שירותים פיננסיים" יבוא "בבעל רישיון";
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום "במתן שירותים פיננסיים" יבוא "במתן שירות בנכס פיננסי או במתן אשראי, לפי העניין".
11. בסעיף 16(ב) לחוק העיקרי, בפסקה (1), בסופה יבוא "וסיכוייו להגשימה".
12. בסעיף 17(א)(1) לחוק העיקרי, במקום "סוגי השירותים הפיננסיים" יבוא "תחומי העיסוק במסגרת השירות הפיננסי".
13. בסעיף 19 לחוק העיקרי –
- (1) במקום כותרת השוליים יבוא "פירוט תחומי העיסוק ברישיון";
- (2) במקום "סוגי השירותים הפיננסיים" יבוא "תחומי העיסוק במסגרת השירות הפיננסי" ובמקום "נותן השירותים הפיננסיים" יבוא "בעל הרישיון".

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע לתקן את פסקה (15) לסעיף 13 האמור ולקבוע כי ריבית לעניין פסקה זו היא ריבית כהגדרתה בפרק ג' 1 (ראה דברי ההסבר להגדרת "ריבית" בסעיף 25א המוצע).

11 סעיף מוצע לתקן את סעיף 16(ב) לחוק ולקבוע כי בבואו של המפקח להחליט בבקשה למתן רישיון מורחב עליו להביא בחשבון, לעניין התכנית העסקית של מבקש הרישיון, גם את סיכוייו של המבקש להגשימה.

8 סעיף 13 לחוק מפרט את הגופים שחובת הרישוי לפי פרק ג' אינה חלה עליהם. גופים אלה הם גופים ציבוריים המפוקחים על ידי רגולטור אחר. בהתאם להוספת פרק חדש לחוק הנוגע לאסדרת עיסוקם של נותני שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, מוצע לתקן את סעיף 13 לחוק ולהחריג מחובת הרישוי לפי פרק ג' גם את בעלי הרישיונות למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית. בעלי רישיונות כאמור יהיו מפוקחים ומוסדרים מכוח פרק ג' המוצע ויחויבו לקבל רישיון על פי הוראותיו.

14. תיקון סעיף 20 בסעיף 20 לחוק העיקרי, במקום "לכלל נותני השירותים הפיננסיים" יבוא "לכלל בעלי הרישיונות" ובמקום "לנותן שירותים פיננסיים מסוים" יבוא "לבעל רישיון מסוים".
15. תיקון סעיף 21 בסעיף 21 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "נותן שירותים פיננסיים" יבוא "בעל רישיון".
16. תיקון סעיף 22 בסעיף 22(א) לחוק העיקרי, במקום "נותן שירותים פיננסיים" יבוא "בעל רישיון".
17. תיקון סעיף 23 בסעיף 23 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א) –
- (א) בפסקה (3), במקום "נותן השירותים הפיננסיים" יבוא "בעל הרישיון";
- (ב) בפסקה (4), במקום "נותן השירותים הפיננסיים" יבוא "בעל הרישיון", במקום "במתן השירותים האמורים" יבוא "במתן שירות בנכס פיננסי או במתן אשראי, לפי העניין" ובמקום "לעסוק במתן השירותים במשך" יבוא "לעסוק בכך, במשך";
- (ג) בפסקאות (5) ו-(6), במקום "נותן השירותים הפיננסיים" יבוא "בעל הרישיון";
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום "לנותן השירותים הפיננסיים" יבוא "לבעל הרישיון";
- (3) בסעיף קטן (ג), במקום "להתלות את רישיונו של נותן שירותים פיננסיים" יבוא "להתלות רישיון".
18. תיקון סעיף 24 בסעיף 24(א) לחוק העיקרי, במקום "נותן שירותים פיננסיים" יבוא "בעל רישיון".
19. ביטול סעיף 25 סעיף 25 – בטל.
20. הוספת פרק ג' 1' לפני כותרת פרק ד' לחוק העיקרי יבוא:

"פרק ג' 1': רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית

הגדרות 25א. בפרק זה –

"אשראי" – כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי);

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 20 מוצע לקבוע את הוספת פרק ג' 1' לחוק שכותרתו "רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית". בפרק זה מוצע להסדיר את דרך הגשת בקשת הרישיון של מי שמבקש לעסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, את התנאים והשיקולים שלוקח המפקח בחשבון בבואו לתת רישיון כאמור, וכן את התנאים שבהם רשאי המפקח לבטל או להתלות רישיון כאמור. לצד קביעת הוראות חדשות ייחודיות לבעלי רישיונות למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, נקבעו גם הוראות המחילות הוראות מסוימות הקבועות בפרק ג' על בעלי רישיונות אלה, מקום שאין הבדל באסדרתם המוצעת.

לסעיף 25 המוצע

מוצע להוסיף הגדרות של מונחים חדשים הרלוונטיים לעניין בעלי רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, וזאת במסגרת ההתאמה לשינוי המבני המוצע.

להגדרות "אשראי", "מתן אשראי" ו"קבלת פיקדונות" – להגדרות המוצעות לקוחות מחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן – חוק הבנקאות (רישוי)), זאת בשל פעילותם של נותני שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, הדומה באופן מהותי לפעילותם של תאגידי בנקאיים

סעיף 19 לאור הוספת סעיף 25 המוצע הקובע סעיף ניהול מרשמים רחב המכיל בתוכו ניהול מרשמים לכל סוגי בעלי הרישיונות לפי התיקון המוצע, מוצע לבטל את סעיף 25 לחוק הקובע כי המפקח ינהל מרשם של בעלי רישיונות באופן שאינו תואם את השינוי המבני המוצע (ראה דברי הסבר לסעיף 4).

וזה נוסחו של סעיף 25 שמוצע לבטלו:

"ניהול מרשם של נותני השירותים הפיננסיים

25. (א) המפקח ינהל מרשם של בעלי רישיונות למתן שירותים פיננסיים שיכלול, בין השאר, פרטים אלה:

- (1) פרטי בעל הרישיון, סוג הרישיון שבידו ותקופת תוקפו אם נקבעה;
 - (2) נותני שירותים פיננסיים שרישיונם הותלה בהתאם להוראות סעיף 23;
 - (3) פרסום בדבר עיצום כספי שהוטל על בעל הרישיון בכפוף להוראות סעיף 92.
- (ב) המרשם יהיה פתוח לעיון הציבור באתר האינטרנט של המפקח.

”היקף פעילות בנקאי” – צבר פיקדונות או צבר אשראי העולה על מיליארד וחצי שקלים חדשים או על סכום גבוה יותר שקבע השר בהסכמת נגיד בנק ישראל;

”היקף פעילות נרחב” – צבר פיקדונות או צבר אשראי העולה על מיליון שקלים חדשים או על סכום גבוה יותר שקבע השר;

”מתן אשראי” – כהגדרתו בסעיף 21(ב) לחוק הבנקאות (רישוי), למעט הנפקה של כרטיסי אשראי;

”פיקדון” – כל תשלום, לרבות הלוואה, מענק או תרומה, שמתקיים לגביו אחד מאלה ולמעט תשלום מסוג שקבע השר:

(1) יש בצדו זכות לקבלו חזרה, כולו או חלקו, בין שהזכות היא של נותן התשלום ובין שהומחטה או הוקנתה לאדם שלישי;

(2) יש בצדו זכות לקבל מענק או אשראי ממקבל התשלום, בין שהזכות היא של נותן התשלום ובין שהומחטה או הוקנתה לאדם שלישי;

(3) מתקיימים לגביו תנאים אחרים שקבע השר;

”צבר אשראי” – כהגדרתו בסעיף 11א, בשינויים המחויבים;

”צבר פיקדונות” – סך כל החובות של בעל רישיון, בשל קבלת פיקדונות בפועל;

”קבלת פיקדונות” – כהגדרת ”קבלת פיקדונות כספיים” בסעיף 21(ב) לחוק הבנקאות (רישוי);

ד ב ר י ה ס ב ר

לעניין זה מוצע לחשב ”צבר פיקדונות” כסך כל החובות של נותן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, בשל קבלת פיקדונות בפועל.

להגדרות ”היקף פעילות נרחב”, ”רישיון בסיסי” ו”רישיון מורחב” – מכיוון שאין מקום להחיל על העסקים הקטנים את אותה הרגולציה שיש להחיל על העסקים הגדולים יותר, יש מקום ליצור שתי רמות של רישוי, בדומה לקבוע לעניין רישיונות מכוח פרק ג’ המוצע. לפיכך מוצע לקבוע רף מסוים המבטא היקף פעילות, כך שכל עוסק שהיקף הפעילות שלו נמוך מרף זה, יחויב ב”רישיון בסיסי”, וכל עוסק שהיקף הפעילות שלו גבוה מרף זה, יחויב ב”רישיון מורחב” שיאפשר לו לעסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית בהיקף פעילות נרחב. הרף שנקבע הוא צבר פיקדונות או צבר אשראי העולה על 1 מיליון שקלים חדשים או על סכום גבוה יותר שקבע השר.

להגדרה ”פיקדון” – מוצע לקבוע לעניין זה הגדרה רחבה, בדומה להגדרת ”פיקדונות כספיים” הקיימת בחוק הבנקאות (רישוי), ולהבהיר כי פיקדון ייחשב ככל תשלום לרבות הלוואה, מענק או תרומה, למעט תשלום מסוג שקבע השר, שמקנה לנותן התשלום כאמור אחד מאלה:

ובשל הצורך ליצור התאמה של סוגי העיסוקים המוסדרים בחוק ובתיקון המוצע אל מול סוגי העיסוקים המוסדרים בחוק הבנקאות (רישוי). גם כאן, בדומה להגדרת ”מתן אשראי” שבפרק ג’ המוצע, יובהר כי הנפקת כרטיסי אשראי לא תיחשב כחלק מהגדרת מתן אשראי.

עוד יובהר כי השימוש במונח ”צבר אשראי” בהוראות פרק ג’ המוצע מתייחס למונחים ”אשראי” ו”מתן אשראי” כהגדרתם באותו פרק.

להגדרות ”היקף פעילות בנקאי” ו”צבר פיקדונות” – בעלי רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית עוסקים, כאמור לעיל, בפעילות המקבילה לפעילות הבסיסית של תאגידים בנקאיים. לפיכך מוצע לקבוע רף מסוים המבטא היקף פעילות של בעל רישיון, כך שכל בעל רישיון שהיקף הפעילות שלו גבוה מרף זה, יחויב בקבלת רישיון מאת נגיד בנק ישראל בהתאם לחוק הבנקאות (רישוי). הרף שנקבע לעניין רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית הוא צבר פיקדונות או צבר אשראי שעולה על מיליארד וחצי שקלים חדשים או על סכום גבוה יותר שקבע שר האוצר (להלן – השר) בהסכמת נגיד בנק ישראל.

“ריבית” – כל תמורה הניתנת בקשר עם אשראי או פיקדון שיש בה משום תוספת לקרן, יהיה כינויה אשר יהיה, ולעניין פיקדון שבצדו זכות לקבלת אשראי, כאמור בפסקה (2) להגדרה “פיקדון” – לרבות הותרת חלק מכספי הפיקדון בידי נותן האשראי, בשל מתן האשראי, והכול למעט –

(1) עמלות לצורך כיסוי הוצאות תפעול, מסוג שקבע השר;

(2) החזר הוצאות סבירות שהוצאו בשל פיגור בהחזר האשראי, מסוג שקבע השר;

(3) כל סכום המתווסף לקרן עקב תנאי הצמדה לאחד מאלה;

(א) שער החליפין למטבע הישראלי או למטבע אחר שאישר המפקח, שמפרסם בנק ישראל;

(ב) מדד המחירים לצרכן, או מדד אחר שאישר המפקח, שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

“רישיון בסיסי” – רישיון לעיסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית בהיקף פעילות שאינו היקף פעילות נרחב;

“רישיון מורחב” – רישיון לעיסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית בהיקף פעילות נרחב;

ד ב ר י ה ס ב ר

או חלקו לידי ילדו או ילדיו, נחשב כמפקיד פיקדון. לעומת זאת, אדם שנותן סכום כסף לגורם מתווך במטרה שסכום זה יועבר כמלגה לסטודנטים מיעוטי יכולת לא ייחשב כמפקיד פיקדון.

להגדרה “ריבית” – מוצע לקבוע כי ריבית לעניין פרק ג' המוצע היא כל תמורה הניתנת בקשר עם מתן אשראי או קבלת פיקדון שיש בה משום תוספת לקרן, יהיה כינויה אשר יהיה. מוצע להבהיר כי לעניין פיקדון שבצדו זכות לקבלת אשראי, כאמור בדברי החסבר להגדרה “פיקדון”, גם הותרת חלק מכספי הפיקדון בידי נותן האשראי, בשל מתן האשראי, ייחשב כריבית לעניין זה.

מוצע לקבוע כי על אף ההגדרה הרחבה שלעיל, תוספות מסוימות לקרן לא ייחשבו כריבית:

(א) עמלות לצורך כיסוי הוצאות תפעול, מסוג שקבע השר;

(ב) החזר הוצאות סבירות שהוצאו בשל פיגור בהחזר האשראי, מסוג שקבע השר;

(ג) כל סכום המתווסף לקרן עקב תנאי הצמדה לאחד מאלה: שער החליפין של המטבע הישראלי או שער חליפין למטבע אחר שאישר המפקח, שמפרסם בנק ישראל; מדד המחירים לצרכן או מדד אחר שאישר המפקח, שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(א) זכות לקבל חזרה לפחות חלק מהתשלום האמור, או להמחות את הזכות לאדם שלישי מסוים, אחד או יותר;

(ב) זכות לקבל מענק או הלוואה ממקבל התשלום, או להמחות זכות זו לאדם שלישי מסוים, אחד או יותר.

כמו כן מוצע לקבוע כי השר יהיה רשאי לקבוע תנאים נוספים שבהתקיימם יראו תשלום כאמור כפיקדון.

יצוין שההבהרה האמורה לעניין פיקדונות נועדה לחדד את הפרשנות הקיימת כיום הלכה למעשה למונח “פיקדונות כספיים” שבחוק הבנקאות (רישוי), ולפיה הגדרת פיקדונות חלה גם על תרומות שאינן תרומות “מוחלטות”, שבהן נותן התרומה אינו מצפה לקבל תמורה כלשהי בעד כספו, ואינו מצפה לקבל את כספו חזרה, והכול בין בעצמו ובין על ידי אדם שלישי. כמו כן יובהר כי תרומה שיש בצדה זכות מותנית לעניין קבלת סכום התמורה חזרה, כולו או חלקו, ייחשב גם היא כפיקדון בהתאם להגדרה זו, ואין הבל לעניין זה אם קבלת התמורה תלויה בהתקיימותו של תנאי כזה או אחר.

עוד יובהר כי לעניין המחאת זכות לאדם שלישי מסוים, אחד או יותר הכוונה היא לכך שנותן התשלום בוחר באופן אישי את זהותו של צד ג' או של צדדי ג' שאליהם תומחה הזכות. כך למשל, אדם שנותן לגורם המתווך סכום כסף במטרה שבעתיד יועבר סכום זה, כולו

”רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית”, ”רישיון” – רישיון לעסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, שניתן לפי פרק זה, בין שהוא רישיון בסיסי ובין שהוא רישיון מורחב;

”שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית” – קבלת פיקדונות ומתן אשראי, כאחת, הנעשים דרך עיסוק, ובלבד שהפיקדונות והאשראי אינם נושאי ריבית.

חובת רישוי 225. (א) יחיד וכן עמותה או חברה לתועלת הציבור שאינן תאגיד

בנקאי, לא יעסקו במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, עד היקף פעילות בנקאי, אלא אם כן בידם רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, ובהתאם לתנאי הרישיון.

(ב) מי שבידו רישיון כאמור בסעיף קטן (א) לא יעסק במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית בהיקף פעילות נרחב, אלא אם כן בידו רישיון מורחב.

דברי הסבר

בהתאם להחלטה האמורה בחוק הבנקאות (רישוי), וכתמונת ראי, מוצע לקבוע בסעיף 225 לתיקון המוצע, את חובת הרישוי לגופים אלה, כך שלא יעסקו בעיסוק שהותר להם מבלי רישיון מתאים. כך סעיף קטן (א) המוצע מחייב יחיד וכן עמותה או חברה לתועלת הציבור שאינן תאגיד בנקאי, העוסקים במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית עד היקף פעילות בנקאי, לפעול במסגרת רישיון מתאים.

על פי המצב המתואר לעיל, חברה העוסקת במתן שירותי פיקדון ואשראי, בין שהם נושאי ריבית ובין בלא ריבית, בכל היקף פעילות שהוא, תהיה נתונה למסגרת הרישוי והפיקוח של חוק הבנקאות (רישוי). כך גם אגודה שעוסקת במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית תהיה כפופה למסגרת חוק הבנקאות (רישוי). שכן פעילות של מתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית אפשרית לפי התיקון המוצע רק בעבור יחיד, עמותה או חברה לתועלת הציבור ומשלא התקיים תנאי זה המסגרת הרלוונטית לפעילות כאמור היא חוק הבנקאות (רישוי).

במקביל, מוצע לתקן את חוק הבנקאות (רישוי) כך שבדומה לאגודות שיתופיות גם עמותות יהיו רשאיות לקבל מנגיד בנק ישראל רישיון לפי חוק הבנקאות (רישוי) אם יעסוקן מגיע כדי היקף פעילות בנקאי או שברצונן לקבל מראש רישיון כאמור, גם אם היקף עיסוקן אינו עולה כדי היקף פעילות בנקאי.

לסעיפים קטנים (ב) ו-(ג)

מכיוון שבעיסוקים אלה ניתן למצוא עסקים קטנים לצד עסקים גדולים, נקבעו בסעיף ההגדרות לפרק ג' המוצע, בכל סוג של רישיון, שני מדרגים של רישיונות – רישיון בסיסי – לעסקים הפועלים בהיקף קטן יחסית, ורישיון מורחב – לעסקים הפועלים בהיקף משמעותי (ראה דברי ההסבר להגדרת ”היקף פעילות נרחב”, ”רישיון בסיסי” ו”רישיון מורחב” שבסעיף 225 המוצע).

להגדרות ”רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית” ו”שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית” – מוצע לקבוע כי עיסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית המחייב ברישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית לפי התיקון המוצע, הוא עיסוק שאין בצדו גביית ריבית בעד השירותים הניתנים (עיסוק כאמור שהוא נושא ריבית, אפשרי רק בהתאם להוראות חוק הבנקאות (רישוי) או באמצעות אגודה בעלת רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי נושאי ריבית). יובהר כי לעניין שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית נדרש שכל אחד מסוגי הפעילות (שירות קבלת פיקדונות או שירות מתן אשראי) יתנהל בלא גביית ריבית או מתן ריבית, גם אם מדובר בשירות בעבור לקוח אחד.

לסעיף 225 המוצע

לסעיף קטן (א) חוק הבנקאות (רישוי) מסדיר בסעיף 21 לחוק ייחוד עיסוק לתאגידים בנקאיים וקובע בסעיף קטן (א)1) שבו כי מי שאינו תאגיד בנקאי לא יעסק בקבלת פיקדונות כספיים ובמתן אשראי כאחת. עוד מצוין הסעיף האמור נסיבות של קבלת פיקדונות כספיים ושל מתן אשראי אשר מוחרגות מן ההגדרה, באופן שעשייתם על ידי מי שאינו תאגיד בנקאי, לא תיחשב כהפרה של ייחוד העיסוק.

כאמור בחלק הכללי לדברי ההסבר מוצע להחיר ליחיד, עמותה או חברה לתועלת הציבור לעסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, עד היקף פעילות בנקאי, לחייב אותם לקבל רישיון לפי התיקון המוצע לצורך עיסוק זה, ולהוציאם ממסגרת הרישוי והפיקוח לפי חוק הבנקאות (רישוי).

לשם כך מוצע להחריג את סעיף ייחוד העיסוק בחוק הבנקאות (רישוי), כך שלא יחול על הגופים שצריכים לקבל רישיון לפי התיקון המוצע, היינו – יחיד, וכן עמותה או חברה לתועלת הציבור, שאינן תאגיד בנקאי, העוסקים במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, עד היקף פעילות בנקאי. (ראה דברי ההסבר לסעיף 113 המוצע המתקן בתיקוף עקיף את חוק הבנקאות (רישוי)).

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), מי שבידו רישיון כאמור בסעיף קטן (א) רשאי לעסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית בהיקף פעילות נרחב, גם אם אין בידו רישיון מורחב, אם הגיש בקשה לקבלת רישיון מורחב עד תום 30 ימים מהמועד שבו היקף פעילותו היה להיקף פעילות נרחב וכל עוד מתקיימים בו שניים אלה:

(1) טרם ניתנה החלטה בבקשתו לקבלת רישיון מורחב;

(2) היקף פעילותו אינו עולה על פי שניים מהיקף הפעילות הנרחב המזערי הנדרש לקבלת רישיון מורחב.

(ד) על אף הוראות סעיף קטן (א) והוראות סעיפים 21 ו-22א לחוק הבנקאות (רישוי), עמותה או חברה לתועלת הציבור, בעלת רישיון כאמור בסעיף קטן (א) שהוא רישיון מורחב, רשאית להמשיך ולעסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית בהיקף פעילות בנקאי, אף שאינה תאגיד בנקאי, אם הגישה לנגיד בנק ישראל בקשה לקבלת רישיון לפי חוק הבנקאות (רישוי). לפני המועד שבו היקף פעילותה היה להיקף פעילות בנקאי, וכל עוד מתקיימים שניים אלה:

(1) נגיד בנק ישראל טרם נתן את החלטתו בבקשה לקבלת רישיון לפי חוק הבנקאות (רישוי);

(2) היקף פעילותה אינו עולה על 110% מהיקף הפעילות הבנקאי המזערי הנדרש לקבלת רישיון לפי חוק הבנקאות (רישוי).

סייגים לחובת הרישוי 25. חובת הרישוי לפי סעיף 25 לא תחול על אלה:

(1) מבטח כהגדרתו בחוק הפיקוח על הביטוח;

(2) חברה מנהלת כהגדרתה בחוק הפיקוח על קופות גמל.

ד ב ר י ה ס ב ר

במסגרת התיקון המוצע רק עד היקף פעילות בנקאי, כאמור בסעיף קטן (א), ועל אף האמור בסעיפים 21 ו-22א המוצע לחוק הבנקאות (רישוי), המייחדים עיסוק בקבלת פיקדונות ובמתן אשראי כאחת לתאגידים בנקאיים, בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית שהוא רישיון מורחב, רשאי להמשיך ולעסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי כאמור בהיקף פעילות בנקאי, אף שאינו תאגיד בנקאי, אם הגיש לנגיד בנק ישראל, בקשה לקבלת רישיון לפי חוק הבנקאות (רישוי). לפני המועד שבו היקף פעילותו היה להיקף פעילות בנקאי, וזאת כל עוד נגיד בנק ישראל לא קיבל החלטה בבקשתו וכל עוד היקף פעילותו אינו עולה על 110% מהיקף הפעילות הבנקאי המזערי הנדרש לשם קבלת רישיון לפי חוק הבנקאות (רישוי).

לסעיף 25 המוצע

מוצע לקבוע כי חובת הרישוי לפי פרק ג' וכן כל החובות החלות על בעל רישיון לפי הפרק האמור, לא יחולו על חברות ביטוח או על חברות מנהלות של קופות גמל אשר מפוקחות על ידי רגולטור אחר.

בהתאם לכך מוצע לקבוע, בדומה לקבוע בסעיף 12(ב) לחוק, כי בעל רישיון כאמור בסעיף קטן (א) לא יעסוק במתן השירותים בהיקף פעילות נרחב אלא אם כן בידו רישיון מורחב.

כדי שלא לעכב שלא לצורך את התפתחות העסקית של בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית שרוצה להרחיב את עסקיו ולקבל רישיון מורחב, מוצע לקבוע כי בעל רישיון בסיסי יהיה רשאי לעסוק במתן שירותים בהיקף פעילות נרחב גם בלא רישיון מורחב, אם הגיש בקשה לרישיון מורחב בתוך 30 ימים מהמועד שבו החל לתת שירותים בהיקף נרחב, וזאת כל עוד לא התקבלה החלטה בבקשתו וכל עוד היקף הפעילות שבה הוא עוסק אינו עולה על פי שניים מהיקף הפעילות הנרחב המזערי הנדרש לקבלת רישיון מורחב. (הוראה דומה נקבעה בסעיף 12(ג) המוצע).

לסעיף קטן (ד)

מוצע לקבוע כי על אף החובה המוטלת על בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית לפעול

25ד. רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית יכול שיהיה רישיון בסיסי או רישיון מורחב.	סוגי הרישיונות
25ה. (א) המפקח רשאי לתת רישיון בסיסי למבקש שמתקיימים לגביו כל אלה:	תנאים למתן רישיון בסיסי

(1) מבקש הרישיון הוא אחד מאלה:

(א) יחיד שהוא בגיר, אזרח ישראלי או תושב ישראל, שלא הוכרו פסול דין ולא ניתן לגביו צו כינוס נכסים בהליכי פשיטת רגל;

(ב) עמותה או חברה לתועלת הציבור שבית המשפט לא מינה לה כונס נכסים ולא ציווה על פירוקה ואחד לפחות מנושאי המשרה בה הוא אזרח ישראלי או תושב ישראל;

(2) למבקש הרישיון הון עצמי מזערי כנדרש מבעל רישיון בסיסי, בהתאם להוראות סעיף 37 ולתוספת, הכול לפי העניין;

(3) מבקש הרישיון, ואם הוא יחיד – גם בעל השפעה בו, לא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה מבקש הרישיון אינו ראוי לעסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, וכן לא הוגש נגדו כתב אישום בעבירה כאמור שטרם ניתן בעניינו פסק דין סופי, ולא מתקיימות לדעת המפקח נסיבות אחרות המטילות דופי ביושרו וביושרתו לפי אמות המידה שעליהן הורה לפי סעיף 4(ב); לעניין זה ובלי לגרוע מכלליות האמור –

ד ב ר י ה ס ב ר

פשיטת רגל. לעניין מבקש רישיון שהוא עמותה או חברה לתועלת הציבור תנאי הוא כי בית המשפט לא מינה לה כונס נכסים ולא ציווה על פירוקה וכי אחד לפחות מנושאי המשרה בה הוא אזרח ישראלי או תושב ישראל.

כמו כן מוצע לקבוע כתנאי לרישיון, עמידה בדרישות הון עצמי מזערי לעניין מבקש רישיון בסיסי (ד' דברי הסבר לתיקון המוצע לתוספת).

בנוסף, מוצע לקבוע דרישה שלפיה מבקש הרישיון, ואם הוא יחיד – גם בעל השפעה בו, לא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה מבקש הרישיון אינו ראוי לעסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, ולא תלוי ועומד נגדו כתב אישום בעבירה כאמור, וכן לא מתקיימות לדעת המפקח נסיבות אחרות המטילות דופי ביושרו וביושרתו של מבקש הרישיון או בעל השפעה כאמור.

לעניין עבירות כאמור, מוצע להפנות לרשימת העבירות המנויות בסעיף 15(א)(3)(א) לחוק ולהחילן לעניין רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית. ברירת המחולל לגבי עבירות אלה היא שהן חמורות דיין באופן המצדיק סירוב למתן רישיון, אלא אם כן מצא המפקח

לסעיף 25 המוצע

מוצע להבהיר מהם סוגי הרישיונות לעיסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית לפי פרק ג'ו. כאמור לעיל, סוגי הרישיונות הם רישיון בסיסי או רישיון מורחב.

לסעיף 25 המוצע

לסעיף קטן (א)

מוצע לקבוע את התנאים שבהתקיימם רשאי המפקח לתת למבקש רישיון בסיסי. יצוין כי רובם הגדול של תנאים אלה קיים כיום מכוח החוק ביחס לרישיונות למתן אשראי ולמתן שירות בנכס פיננסי, ומטרתם להבטיח כי מי שעוסק במתן שירותים פיננסיים, הוא גורם נורמטיבי, אשר אינו מעורב או היה מעורב בפעילות פלילית חמורה, שאינה מתיישבת עם פעילות של מתן שירותים כאמור.

מוצע לקבוע כי מבקש רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית יכול להיות יחיד, עמותה כמשמעותה בחוק העמותות, או חברה לתועלת הציבור כהגדרתה בחוק החברות. לעניין מבקש רישיון שהוא יחיד כאמור – על המבקש להיות בגיר, אזרח ישראלי או תושב ישראל שלא הוכרו פסול דין ולא ניתן לגביו צו כינוס נכסים בהליכי

(א) יראו כל אחת מהעבירות המפורטות בסעיף 15(א)(3) כעבירה שמתקיים בה האמור בפסקה זו, אלא אם כן מצא המפקח כי מתקיימים טעמים מיוחדים הנוגעים לנסיבות ביצוע העבירה ומידת חומרתה, שבשלהם אין מניעה לעיסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית;

(ב) "הורשע בעבירה" – לרבות הורשע בעבירה דומה במדינה אחרת;

(4) בנושאי המשרה של מבקש הרישיון מתקיימים התנאים למינוי ולכהונה של נושא משרה בבעל רישיון לפי פרק ה';

(5) לגבי מבקש רישיון שהוא תאגיד – מתקיימים בבעל שליטה ובבעל עניין בו התנאים לקבלת היתר לפי פרק ד'.

(ב) מצא המפקח כי בשל טעמים שבטובת הציבור מבקש הרישיון אינו ראוי לעסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, רשאי הוא שלא לתת רישיון למבקש, אף אם מתקיימים לגביו התנאים שבסעיף קטן (א), ובלבד שנתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו לפניו או לפני מי שהוא הסמיכו לכך מבין עובדיו, בדרך שהורה.

125. תנאים ושיקולים למתן רישיון מורחב (א) המפקח רשאי לתת רישיון מורחב למבקש שמתקיימים לגביו, נוסף על התנאים האמורים בסעיף 25, כל אלה:

(1) מבקש הרישיון הוא עמותה או חברה לתועלת הציבור;

(2) למבקש הרישיון הון עצמי מזערי כנדרש מבעל רישיון מורחב, בהתאם להוראות סעיף 37 ולתוספת, הכול לפי העניין;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ב)

בדומה לקבוע לעניין רישיון למתן אשראי ולמתן שירות בנכס פיננסי, מוצע לאפשר למפקח שלא לתת רישיון למבקש רישיון לפי פרק זה, גם אם מתקיימים בו התנאים לקבלת רישיון שצוינו לעיל, אם מצא כי בשל טעמים שבטובת הציבור, מבקש הרישיון אינו ראוי לעסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית. יובהר כי שיקול זה מוגבל וכפוף לטעמים המנויים בסעיף ולשיקולי סבירות.

לסעיף 125 המוצע

מוצע לקבוע את התנאים שבהתקיימם רשאי המפקח לתת למבקש רישיון מורחב. תנאים אלה באים להוסיף על התנאים הדרושים לקבלת רישיון בסיסי לפי סעיף 25 המוצע, החלים גם על המבקש רישיון מורחב.

כי מתקיימים טעמים מיוחדים הנוגעים לנסיבות ביצוע העבירה ומידת חומרתה, שבשלהם אין מניעה לעיסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית. הטעם לכך הוא שמדובר בעבירות הנמצאות בליבת העיסוק של תחום מתן השירותים הפיננסיים, ועל כן הליכים פליליים בעבירות אלו מצדיקים את היפוך ברירת המחדל.

תנאים נוספים הנדרשים לצורך קבלת רישיון לפי פרק זה הוא עמידת נושאי המשרה במבקש הרישיון בתנאים שנקבעו בפרק ה' לחוק לעניין מינוי וכהונה של נושאי משרה. יובהר כי הכוונה הן לנושאי משרה במבקש שהוא יחיד והן לנושאי משרה במבקש שהוא תאגיד.

כמו כן, לעניין מבקש רישיון שהוא תאגיד, יש לעמוד בתנאים לקבלת היתרי שליטה והחזקת אמצעי שליטה לבעל שליטה ולבעל עניין במבקש הרישיון הקבועים בפרק ד' לחוק.

- (3) מבנה התאגיד תואם את הדרישות לפי פרק ה'.
- (ב) בבואו להחליט בבקשה למתן רישיון מורחב יביא המפקח בחשבון, בין השאר, עניינים אלה:
- (1) מטרתו של מבקש הרישיון על פי מסמכי ההתאגדות שלו;
- (2) התכנית העסקית של מבקש הרישיון וסיכוייו להגשימה;
- (3) האמצעים הכספיים ומקורות המימון של מבקש הרישיון;
- (4) שיקולים שבטובת הציבור.

225. על הגשת בקשה לרישיון יחולו הוראות סעיף 17(א) עד (ג), בשינויים המחויבים.
225. הוראות סעיפים 18 עד 22 יחולו לעניין רישיון ובעל רישיון לפי פרק זה, בשינויים המחויבים, ולעניין בעל רישיון כאמור שהוא תאגיד תחול חובת הדיווח לפי סעיף 22(ב), בשינויים המחויבים, גם לעניין שינוי בצבר הפיקדונות.
225. (א) המפקח רשאי לבטל רישיון או להתלותו בהתקיים האמור בסעיף 23(א)(1) עד (6), בשינויים המחויבים, וכן בהתקיים אחד מאלה:
- (1) טעמים שבטובת הציבור מצדיקים את ביטול הרישיון או את התלייתו;
- (2) היקף הפעילות של בעל הרישיון הוא היקף פעילות בנקאי ולא מתקיים האמור בסעיף 25(בד).

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 225 המוצע

מוצע לקבוע כי הוראות החוק לעניין מתן רישיון (סעיף 18), פירוט סוגי השירותים הפיננסיים ברישיון (סעיף 19), תקופת הרישיון (סעיף 20), הודעה על מתן הרישיון והצגתו לציבור (סעיף 21), דיווח למפקח על שינויים (סעיף 22) ופיקוח על מי שרישיונו בוטל (סעיף 24) כפי שאלה נקבעו לעניין רישיון למתן אשראי או למתן שירות בנקס פיננסי, יחולו בשינויים המחויבים גם לעניין רישיון למתן שירותי פיקודון ואשראי בלא ריבית.

מוצע להבהיר לעניין תחולת סעיף 22 לחוק כי לעניין בעל רישיון שהוא תאגיד תחול חובת הדיווח לפי סעיף 23(ב), בשינויים המחויבים, גם לעניין שינוי בצבר הפיקדונות.

לסעיף 225 המוצע

מוצע לקבוע כי בדומה לסמכותו של המפקח לבטל או להתלות רישיון למתן אשראי או למתן שירות בנקס פיננסי, הקבועה בסעיף 23 לחוק, יהיה רשאי המפקח לבטל או להתלות רישיון למתן שירותי פיקודון ואשראי בלא ריבית. עוד מוצע לקבוע כי יהיה ניתן לבטל או להתלות רישיון

מוצע לקבוע כי מבקש רישיון למתן שירותי פיקודון ואשראי בלא ריבית יכול לקבל רישיון מורחב כאמור רק אם הוא עמותה או חברה לתועלת הציבור. בנוסף, מוצע לקבוע כי על בעל הרישיון לעמוד בדרישות הון עצמי מזערי גבוה יותר כנדרש מבעל רישיון מורחב, בהתאם להוראות סעיף 37 ולתוספת וכי המבנה התאגידי של מבקש הרישיון יהיה כנדרש לפי פרק ה' לחוק.

עוד מוצע לקבוע שיקולים שעל המפקח להביא בחשבון בבואו להחליט בבקשה למתן רישיון מורחב (המצטרפים לשיקולים הכלליים המנויים בסעיף 3 לחוק). שיקולים אלה באים להבטיח את רצינותו של מבקש הרישיון המורחב ואת יכולתו להוציא לפועל את תכניתו ולפעול כגורם משמעותי יותר בשוק, אשר יכול בין השאר להגביר את התחרותיות בשוק ואת פיתוחו לטובת הצרכנים.

לסעיף 225 המוצע

מוצע לקבוע כי בקשה לקבלת רישיון למתן שירותי פיקודון ואשראי בלא ריבית, תוגש בדומה להגשת בקשה לקבלת רישיון למתן אשראי או למתן שירות בנקס פיננסי, לפי התנאים הקבועים בסעיף 17 לחוק, בשינויים המחויבים.

(ב) על ביטול או התליה של רישיון לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיף 23(ב) עד (ד), בשינויים המחוייבים.

21. תיקון סעיף 26 בסעיף 26(ג) לחוק העיקרי, במקום "בסעיף 16(ב), בשינויים המחוייבים" יבוא "בסעיף 16(ב) או 25(ב), לפי העניין ובשינויים המחוייבים" ובמקום "תחום השירותים פיננסיים" יבוא "תחום השירותים הפיננסיים".

22. הוספת סעיף 33א אחרי סעיף 33 לחוק העיקרי יבוא:

"המנהל הכללי 33א. נותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד בעל רישיון מורחב ימנה מנהל כללי שיהיה אחראי לניהול השוטף של ענייני נותן השירותים הפיננסיים במסגרת המדיניות שקבע הדירקטוריון ובכפוף להנחיותיו."

23. תיקון סעיף 34 בסעיף 34 לחוק העיקרי אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) נותן שירותים פיננסיים החייב במיני רואה חשבון מבקר לפי סעיף קטן (א), ימסור למפקח הודעה על הכוונה למנות רואה חשבון מבקר 60 ימים לפחות לפני תחילת כהונתו, ויחולו לעניין מינויו והפסקת כהונתו של רואה החשבון המבקר הוראות סעיף 32(ב) ו-(ג), בשינויים המחוייבים."

24. במקום כותרת פרק ו' לחוק העיקרי יבוא:

החלפת כותרת פרק ו' והוספת כותרת סימן א'

"פרק ו': הגבלות על פעילותם של נותני שירותים פיננסיים
סימן א': הגבלות על ניהול עסקים";

25. תיקון סעיף 38 בסעיף 38 לחוק העיקרי –

(1) בפסקה (3), בסופה יבוא "ולעניין החוקה וניהול של כספים בנאמנות";

(2) אחרי פסקה (5) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 24 לאור השינוי המבני מוצע לתקן את כותרת פרק ו' כך שתיקרא "הגבלות על פעילות של נותני שירותים פיננסיים" בהמשך, מוצע לחלק את פרק ו' לחוק לסימן א' שעניינו הוראות כלליות לניהול עסקים של נותן שירותים פיננסיים, ולסימן ב' שעניינו הגבלות מיוחדות על בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית.

סעיף 25 מוצע לתקן את סעיף 38 לחוק, כך שהמפקח, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת יוכל לתת לבעלי רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, נוסף על הוראות בעניינים המנויים כיום בסעיף זה, גם הוראות לעניין מגבלות פרטניות לעניין היקף הפעילות למתן אשראי או לקבלת פיקדונות של בעל רישיון אל מול לקוח יחיד, וכן הוראות לעניין הוצאות הנהלה והוצאות כלליות של נותני שירותים פיננסיים, ולעניין העסקת יועצים ונותני שירותים בבעל הרישיון.

עוד מוצע לתקן את סעיף 38(3) ולהבהיר כי לעניין הוראות רשאי המפקח לתת בעניין החוקת נכסים, רשאי הוא לתת הוראות אף לעניין החוקה וניהול של כספים בנאמנות.

כאמור כאשר בעל הרישיון פועל בהיקף פעילות בנקאי וזאת בלי שהתקיימו בו הוראות סעיף 25(ד).

סעיף 21 מוצע לתקן את סעיף 26(ג) לחוק כך שבהתאם לשינוי המבני המוצע, האמור בו יחול גם לעניין בעלי רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית.

סעיף 22 מוצע להוסיף לחוק את סעיף 33א ולקבוע כי נותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד בעל רישיון מורחב, יהיה מחוייב למנות מנהל כללי שיהיה כפוף לדירקטוריון ושיהיה אמון על קיום המדיניות שקבע הדירקטוריון. על פי חוק העמותות אין חובה על עמותה למינוי מנהל כללי. בשל סוג הפעילות שבהן עוסקות עמותות שהן בעלות רישיון כאמור מוצע לחייב במינוי מנהל כללי שיהיה גורם מוביל ואחראי בבעל הרישיון, הכפוף לחובות מכוח פרק ה' לחוק.

יובהר כי מינוי המנהל הכללי אינו גורע מחובותיהם של אורגנים אחרים ובעלי תפקידים בבעל הרישיון.

סעיף 23 מוצע לתקן את סעיף 34 לחוק ולקבוע כי מינויו של רואה חשבון מבקר ואישור מינויו בידי המפקח ייעשה בהתאם למנגנון הקבוע בסעיף 32(ב) ו-(ג) לחוק לעניין מינוי או הפסקת כהונה של נושאי משרה, בשינויים המחוייבים.

”(6) לעניין בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית –

(א) מגבלות לעניין היקף האשראי שרשאי בעל הרישיון לתת ללקוח מסוים, ומגבלות לעניין גובה הפיקדון שרשאי בעל הרישיון לקבל מלקוח מסוים;

(ב) הוצאות הנהלה והוצאות כלליות, לרבות שכר נושאי המשרה והעובדים;

(ג) העסקת יועצים ונותני שירותים.”

הוספת סימן ב'
לפרק ו'

26. אחרי סעיף 38 לחוק העיקרי יבוא:

”סימן ב’: הגבלות מיוחדות על בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית

38א. בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, שהוא תאומי פעולה של בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, תאגיד, יעסוק במתן השירותים האמורים, בלבד, ואולם רשאי המפקח לאשר לבעל הרישיון לעסוק בפעילות שעניינה קידום מטרות של עזרה הדדית ובלבד שמצא כי אין בפעילות האמורה כדי לסכן את יכולת הפירעון של בעל הרישיון.

38ב. בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית לא ישלוט בתאגיד ולא יהיה בעל עניין בו, אלא באישור המפקח.” הגבלה על שליטה והחזקת אמצעי שליטה בידו בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית

תיקון סעיף 44

27. בסעיף 44 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

”(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו בכל אחד מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 38 המוצע

מכיוון שבעלי רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית עוסקים, בין השאר, בנייהול פיקדונות של הציבור, ומתוך רצון למנוע ניגודי עניינים פוטנציאליים בין פעילותם זו לבין פעילות אחרת, מוצע לקבוע כי בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, לא יוכל לשלוט או להיות בעל עניין בתאגיד, אלא באישור המפקח ובהתאם להוראותיו.

סעיף 27 סעיף 44(א) לחוק קובע איסור על נותן שירותים פיננסיים להתנות מתן שירות פיננסי בקניית נכס או שירות אחר ממנו או מאחר. סעיף קטן (ב) קובע כי בנסיבות של מתן אשראי אגב מימון רכישה או השכרה של נכס איסור זה לא יחול, וכן מסמין את השר לקבוע נסיבות נוספות שבהן איסור זה לא יחול. מוצע לתקן את הסעיף ולהבהיר כי גם הפקדת פיקדון אצל בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, כתנאי למתן אשראי מאת בעל הרישיון, לא תיחשב כהתניית שירות בשירות לעניין סעיף זה. הפקדת פיקדון כתנאי למתן אשראי היא הפעולה הבסיסית ביותר אשר נדרשת לבעלי רישיונות כאמור, העוסקים במתן אשראי בעיקר בהסתמך על בסיס

סעיף 26 לאור השינוי המבני, מוצע כאמור להוסיף לפרק ו' שעניינו הגבלות על פעילות של נותני שירותים פיננסיים, את סימן ב', ובו הגבלות מיוחדות לעניין בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית. במסגרת התיקון האמור מוצע להוסיף לחוק את סעיפים 38א ו-ב.

לסעיף 38 המוצע

מוצע לקבוע באילו עיסוקים יוכל לעסוק בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית. מכיוון שעיקר עיסוקו של בעל רישיון כאמור הוא בפעילות שאינה למטרות רווח תוך שימת דגש על סיוע לקהילה ועזרה הדדית, מוצע לקבוע כי תחומי הפעילות שבו הוא יעסוק יהיו מצומצמים ככל האפשר ויתמקדו בקבלת פיקדונות ובמתן אשראי בלא ריבית, זאת כדי למנוע עירוב של פעילות זו ושל הכספים המנוהלים במסגרתה יחד עם פעילות אחרת שאינה כספית במהותה. עם זאת מוצע להסמין את המפקח לאשר לבעל רישיון כאמור לעסוק בפעילות נוספת שעניינה קידום מטרות של עזרה הדדית, אם מצא המפקח שאין בפעילות זו כדי לסכן את יכולת הפירעון של בעל הרישיון.

(1) מתן אשראי אגב מימון רכישה או השכרה של נכס בידי נותן שירותים פיננסיים;

(2) הפקדת פיקדון אצל בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, כתנאי למתן אשראי מאת בעל הרישיון;

(3) נסיבות נוספות שקבע השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת.

28. בסעיף 46 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית לא יתקשר בעסקה עם קטין, בין בעצמו ובין באמצעות הורה או אפוטרופסו; ואולם רשאי השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע נסיבות או תנאים שבהתקיימם יהיה רשאי בעל רישיון כאמור להתקשר בעסקה עם קטין ובלבד שמלאו לו 14 שנים, בכפוף להוראות חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962".

29. בסעיף 50 לחוק העיקרי, אחרי "מבעל רישיון למתן אשראי" יבוא "או מבעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית" ואחרי "בידי מי שביקש לפרוע את ההלוואה כאמור" יבוא "ואולם לא תיגבה עמלה כאמור בידי בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית".

30. בסעיף 54(א) לחוק העיקרי, במקום "העלולה לפגוע בניהולם התקין" יבוא "העלולה לפגוע ביכולתו לקיים את התחייבויותיו או בניהולם התקין של עסקיו".

31. בסעיף 56(א) לחוק העיקרי, אחרי פסקה (3) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

לריבית, שכן מדובר בתשלום נוסף על תשלום הקרן, אך בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, לא אמור לכלול בפעילותו תשלומים נוספים על הקרן, על כן מוצע שלא לאפשר גביית עמלת פירעון מוקדם בידי בעל רישיון כאמור.

סעיף 30 סעיף 54(א) לחוק קובע כי אם סבר המפקח כי נותן שירותים פיננסיים מתנהל בצורה הפוגעת או העלולה לפגוע בניהול התקין של עסקיו, ישלח לנותן השירותים הפיננסיים הודעה על כך תוך דרישה לתיקון הפגמים. מוצע לקבוע כי סמכות המפקח לעניין הודעה על פגמים כאמור תחול גם לעניין שמירה על יכולתו של נותן השירותים הפיננסיים לקיים את התחייבויותיו. לאור המוצע להסדיר את פעילותם של בעלי רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית אשר מנהלים פיקדונות של הציבור, ראוי כי גם היבט זה, במסגרת השמירה על הניהול התקין, יהיה נתון לפיקוחו של המפקח.

סעיף 31 סעיף 56(א) לחוק מפרט את סמכויותיו של המפקח כלפי נותן שירותים פיננסיים לשם שמירה על ניהול תקין, מקום שבו סבר המפקח כי התנהלות נותן השירותים הפיננסיים או נושא משרה בו פוגעת או עלולה לפגוע פגיעה משמעותית בניהול התקין של עסקיו. מוצע כי בדומה לסמכויות הנתונות למפקח בכובעו כרגולטור לעניין חברות ביטוח או לעניין חברות מנהלות של קופות גמל, יוכל המפקח, נוסף על שאר הסמכויות המוקנות לו בסעיף, למנות לבעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית שהוא תאגיד, מנהל מורשה שינהל את עסקיו

הפיקדונות שהם מקבלים, על כן מוצע כי התניה זו לא תיחשב כהתניית שירות בשירות ולא תיאסר.

סעיף 28 סעיף 46(א) לחוק אוסר על בעל רישיון למתן אשראי להתקשר בעסקה עם קטין, או עם אדם שמלאו לו 18 שנים וטרם מלאו לו 21 שנים. מוצע לקבוע, בסעיף 46(א1) המוצע, כי בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, לא יתקשר אף הוא בעסקה עם קטין. מכיוון שעסקאות המערבות קבלת פיקדונות ומתן אשראי הן מורכבות וזכוכות על פי רוב בניהול סיכונים ובלקחת התחייבות לאורך זמן, מוצע לנקוט משנה זהירות בכל הקשור לעסקה מסוג זה המתבצעת עם קטין. עם זאת מוצע לקבוע כי השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע נסיבות שבהתקיימן רשאי בעל רישיון כאמור להתקשר בעסקה עם קטין ובלבד שמלאו לו 14 שנים והכול בכפוף להוראות חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962.

סעיף 29 סעיף 50 לחוק עוסק בפירעון מוקדם של הלוואה שהתקבלה מבעל רישיון למתן אשראי. מוצע לקבוע כי בדומה לעסקת אשראי הנעשית בידי בעל רישיון למתן אשראי, יתאפשר פירעון מוקדם גם בעבור מי שקיבל הלוואה מבעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, והכול בהתאם לתנאים שיקבע השר באישור ועדת הכספים של הכנסת. עם זאת, מוצע כי בשונה מההסדר הנוגע לבעל רישיון למתן אשראי, לא תתאפשר גביית עמלת פירעון מוקדם בידי בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית. עמלה כאמור יכול ותיחשב במהותה

⁹ ס"ח התשכ"ב, עמ' 120.

"(4) לעניין בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית שהוא תאגיד – למנהל מורשה שינהל את עסקי בעל הרישיון כאמור בסעיף 58א; מינוי כאמור ייעשה לאחר התייעצות עם הרשם".

הוספת סעיף 58א

32. אחרי סעיף 58 לחוק העיקרי יבוא:

"מנהל מורשה 58א. (א) מנהל מורשה שהתמנה לפי סעיף 56(א)(4) ינהל את עסקי בעל הרישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית (בסעיף זה – בעל הרישיון) לפי הוראות שיקבל מאת המפקח.

(ב) בלי לפגוע מהוראות סעיף קטן (א), למנהל המורשה יהיו כל הסמכויות והתפקידים שיש לנושא משרה בבעל הרישיון, לדירקטוריון שלו, לוועדות הדירקטוריון שלו ולדירקטורים שלו על פי מסמכי ההתאגדות של בעל הרישיון וההחלטות שהתקבלו בו כדין; כל עוד ממלא מנהל מורשה את תפקידו לא ימלאו הדירקטוריון, ועדותיו וחבריו את תפקידיהם ולא ישתמשו בסמכויותיהם.

(ג) המנהל המורשה מוסמך, באישור המפקח שיינתן לאחר התייעצות עם הרשם, להעביר את נכסיו והתחייבויותיו של בעל הרישיון, כולם או חלקם, לבעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, אחה, שהסכים לכך.

(ד) (1) המנהל המורשה רשאי, באישור המפקח, להורות כי בתוך תקופה שלא תעלה על עשרה ימים מיום מינויו לפי סעיף 56(א)(4) לא יקיים בעל הרישיון התחייבויות שמועד קיומן חל באותה תקופה או קודם לכן.

ד ב ר י ה ס ב ר

ולנהל את עסקיו ואת התחייבויותיו באופן תקין, ויש צורך להעבירם לניהולו של גוף אחר (סמכות דומה נקבעה בסעיף 70(ג) לחוק הפיקוח על הביטוח).

בנוסף, מוצע לקבוע בסעיף 58א(ד) כי בעשרת הימים הראשונים לכהונתו בתפקיד, יוכל המנהל המורשה להורות על אי-קיום התחייבויות של בעל הרישיון שמועד קיומן חל באותה תקופה, כדי שיוכל לעמוד על טיבן של התחייבויות אלה ועל יכולת הפירעון והניהול התקין של בעל הרישיון. מוצע לאפשר למנהל המורשה להאריך תקופה זו בעשרה ימים נוספים בהתקיים התנאים המנויים בסעיף המוצע. כמו כן מוצע לקבוע כי בעל רישיון, המנהל המורשה או המפקח לא יישאו בכל אחריות בשל מתן הוראה לפי סעיף 58א(ד) המוצע או בשל אי-מילוי התחייבות לפיה, היות שמדובר בתקופה קצרה שנועדה למנהל המורשה לשם למידה של דרכי ניהול עסקיו של בעל הרישיון (סמכות דומה נקבעה בסעיף 74 לחוק הפיקוח על הביטוח).

מכיוון שבמהלך כהונתו של המנהל המורשה, דירקטוריון בעל הרישיון מנוע מלמלא את תפקידיו ולהפעיל את סמכויותיו, מוצע לקבוע כי אם ביקש המפקח לבטל את רישיונו של בעל רישיון שמונה לגביו מנהל

לפי הוראות שיקבל מאת המפקח ובהתאם להוראות סעיף 58א המוצע. עוד מוצע כי מינוי של מנהל מורשה כאמור יבוא רק לאחר התייעצות עם הרשם הרלוונטי אשר אמון על מבנהו התאגידי של בעל הרישיון.

סעיף 32 מוצע להוסיף לחוק את סעיף 58א שעניינו המנהל המורשה, סמכויותיו וגדרי פעולתו. יובהר כי הסמכויות המוצעות בסעיף מבוססות על הסמכויות הקיימות למנהל מורשה הממונה על ידי המפקח על הביטוח במסגרת חוק הפיקוח על הביטוח ועל הסמכויות הקיימות למנהל מורשה מכוח פקודת הבנקאות, 1941.

מוצע לקבוע כי למנהל המורשה יהיו את כל הסמכויות והתפקידים שיש בידי הדירקטוריון של בעל הרישיון ועדותיו והוא יבוא בנעליהם (סמכות דומה נקבעה בסעיף 70(ב) לחוק הפיקוח על הביטוח).

מוצע לקבוע כי המנהל המורשה יהיה רשאי להעביר את נכסיו והתחייבויותיו של בעל הרישיון, כולם או חלקם, לבעל רישיון אחר שעיסוקו במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, ובלבד שהדבר נעשה לאחר התייעצות עם הרשם. סמכות זו דרושה למנהל המורשה אם הוא נוכח לדעת כי בעל הרישיון שבו הוא מונה, אינו יכול להמשיך

(2) המפקח רשאי להאריך את התקופה האמורה בפסקה (1) בעשרה ימים נוספים אם הודיע כאמור בסעיף קטן (ה) על כוונתו לבטל את רישיונו של בעל הרישיון, ועדיין לא חלפה התקופה שבה רשאי הדירקטוריון להגיש את טענותיו, או לא נתן בית המשפט צו לפירוק בעל הרישיון או לכינוס נכסיו.

(3) המנהל המורשה יביא לידיעת הציבור כל הוראה שניתנה לפי פסקאות (1) או (2) סמוך ככל האפשר לאחר נתינתה.

(4) בעל הרישיון, המנהל המורשה או המפקח לא יישאו בכל אחריות בשל מתן הוראה לפי סעיף קטן זה או בשל אי מילוי התחייבות לפיה.

(ה) ביקש המפקח לבטל רישיונו של בעל רישיון שמונה עליו מנהל מורשה, ייתן לדירקטוריון של בעל הרישיון הזדמנות סבירה להגיש או להשמיע את טענותיו לפניו.

(ו) המפקח רשאי להורות לבעל הרישיון לשלם למנהל המורשה שכר והוצאות כפי שיקבע המפקח, ואם היה המנהל המורשה עובד המדינה רשאי המפקח להורות כי השכר ישולם לאוצר המדינה.

תיקון סעיף 59 .33 בסעיף 59 לחוק העיקרי –

(1) בכותרת השוליים אחרי "למפקח המיוחד" יבוא "ולמנהל המורשה";

(2) אחרי "מונה מפקח מיוחד" יבוא "או מנהל מורשה", אחרי "לפי דרישת המפקח המיוחד" יבוא "או המנהל המורשה" ובסופו יבוא "או המנהל המורשה".

תיקון סעיף 67 .34 בסעיף 67(ב) לחוק העיקרי, אחרי "עבירה לפי חוק זה" יבוא "לעניין עיסוק במתן שירות בנכס פיננסי או במתן אשראי, כהגדרתם בפרק ג".

תיקון סעיף 70 .35 בסעיף 70(א) לחוק העיקרי, אחרי "בעל רישיון" יבוא "למתן שירותים פיננסיים".

תיקון סעיף 71 .36 בסעיף 71 לחוק העיקרי –

ד ב ר י ה ס ב ר

להבהיר כי סמכות זו נתונה רק כאשר מדובר בחשד לעבירה שנעברה לעניין עיסוק במתן שירות בנכס פיננסי או במתן אשראי, כלומר רק על עיסוקים המוסדרים במסגרת פרק ג' המוצע. בשל מעורבותם הגוברת של גורמים עבריינים בעיסוקים אלה, נדרשות סמכויות פיקוח ואכיפה רחבות יותר ביחס אליהם.

סעיפים בשל האסדרה של בעלי רישיונות נוספים 35 ו-42 במסגרת תיקון זה, מוצע להתאים את הוראות סעיפים 70(א) ו-100(א) לחוק כך שיובהר כי הן חלות על נותני שירותים פיננסיים, ומתייחסות לכל בעלי הרישיונות לפי התיקון המוצע.

סעיף 36 במסגרת הסמכויות המינהליות הנתונות למפקח, וכדי לאפשר אכיפה יעילה ומהירה, מוצע להעניק למפקח סמכות להטיל עיצום כספי גם על בעל

מורשה, לא יעשה כן המפקח אלא לאחר שנתן לדירקטוריון של בעל הרישיון זכות שימוע לפני הוועדה המייעצת (סמכות דומה נקבעה בסעיף 75 לחוק הפיקוח על הביטוח).

כמו כן, מוצע לקבוע כי המפקח יוכל להטיל את עלויות השכר וההוצאות הנוגעות לעבודת המנהל המורשה על בעל הרישיון.

סעיף 33 מוצע לתקן את סעיף 59 לחוק כך שחובת מסירת ידיעות ומסמכים מטעם בעל הרישיון, נושאי משרה בו ועובדיו, תחול גם כלפי המנהל המורשה (סמכות דומה נקבעה ביחס למנהל מורשה בסעיף 73 לחוק הפיקוח על הביטוח).

סעיף 34 סעיף 67(ב) לחוק מסמיך את המפקח או את מוסמך הפיקוח לתפוס חפץ הקשור לביצוע עבירה לפי החוק, אם התעורר חשד לביצועה. מוצע

- (1) בהגדרה "הסכום הבסיסי", בפסקה (1), אחרי פסקת משנה (ב) יבוא:
 (ג) לגבי בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית –
 (1) אם הוא בעל רישיון בסיסי – 50,000 שקלים חדשים;
 (2) אם הוא בעל רישיון מורחב – 100,000 שקלים חדשים;"

(2) בהגדרה "נותן שירותים פיננסיים", בסופה יבוא "או הוראות סעיף 25, המחילות את סעיף 24(א) האמור, לפי העניין".

תיקון סעיף 72

37. בסעיף 72 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א) –

(א) ברישה, במקום "הפר אדם" יבוא "מי שהפר";

(ב) בפסקה (1) במקום "עסק במתן" יבוא "מי שעסק במתן";

(ג) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(א1) יחיד וכן עמותה או חברה לתועלת הציבור שאינן תאגיד בנקאי, שעסקו במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, עד היקף פעילות בנקאי, בלא רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, בניגוד להוראות סעיף 25ב(א)";

(ד) בפסקה (2), במקום "שלט" יבוא "מי ששלט";

(2) בסעיף קטן (ב) –

(א) בפסקה (2), במקום "סעיף 12(א)" יבוא "סעיפים 12(א) או 25ב(א), לפי העניין";

(ב) בפסקה (3), בסופה יבוא "או בניגוד להוראות סעיף 25, המחילות את סעיף 21(ב) האמור, לפי העניין";

(ג) בפסקה (4), בסופה יבוא או בניגוד להוראות סעיף 25, המחילות את סעיף 22 האמור, לפי העניין";

(ד) בפסקה (10), המילים "שהוא תאגיד בעל רישיון מורחב" – יימחקו;

(ה) אחרי פסקה (11) יבוא:

"(א11) נותן שירותים פיננסיים שלא מינה מנהל כללי, בניגוד להוראות סעיף 33א";

ד ב ר י ה ס ב ר

שפעילותו של בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית היא בבסיסה פעילות חברתית שלא למטרות רווח ושמטרתה היא סיוע ועזרה הדדית, באופן המצדיק התייחסות שונה כלפיו.

סעיף 37 מוצע לתקן את סעיף 72 לחוק שעניינו פירוט הפרות של הוראות החלות על נותני שירותים פיננסיים שבשלהן ניתן להטיל על נותן השירותים הפיננסיים עיצום כספי. מוצע לתקן את הסעיף האמור כך שייחוסו הפרות הן במדרג החומרה הנמוך (סעיף 72(ב)) והן במדרג החומרה הגבוה (סעיף 72(ג)) הרלוונטיות לפעילותם של בעלי רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, בהתאם להוראות המוצעות החלות עליהם. כך למשל, ניתן להטיל עיצום כספי על מי שעסק במתן שירותי פיקדון

רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, על מחזיק אמצעי שליטה בו או על נושא משרה בו, וכן על מי שפועל בלא היתר או רישיון לפי התיקון המוצע, בשל הפרה של הוראה מההוראות המנויות בסעיף 71 לחוק, שהוא מחויב לפעול על פיה.

מוצע לתקן את סעיף 71 לחוק כך שלעניין הטלת עיצומים על בעלי רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, "הסכום הבסיסי" המשמש כבסיס להטלת עיצום יעמוד על 50,000 שקלים חדשים לבעל רישיון בסיסי, ועל 100,000 שקלים חדשים לבעל רישיון מורחב. יצוין כי הסכום הבסיסי המוצע ביחס לבעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית הוא נמוך יותר מהסכום הבסיסי שנקבע בעבור בעל רישיון מורחב למתן אשראי, לאור זאת

(1) בפסקה (12) בסופה יבוא "או שלא מסר למפקח הודעה על הכוונה למנות רואה חשבון מבקר בהתאם להוראות סעיף 34(א1), או שמינה רואה חשבון מבקר או לא הפסיק את כהונתו, בניגוד להוראות המפקח שניתנו לפי סעיף 32(ב) או (ג) כפי שהוחלו בסעיף 34(א1)";

(2) אחרי פסקה (17) יבוא:

"(17א) בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית שהוא תאגיד, שעסק בעיסוק שאינו כאמור בסעיף 38א;

(17ב) בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית ששלט בתאגיד, או היה בעל עניין בו, בלא אישור מאת המפקח, בניגוד להוראות סעיף 38ב";

(ח) במקום פסקה (26) יבוא:

"(26) בעל רישיון למתן אשראי שהתקשר בעסקה עם קטין או עם אדם שמלאו לו 18 שנים וטרם מלאו לו 21 שנים, בניגוד להוראות סעיף 46(א), או בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית שהתקשר בעסקה עם קטין, בניגוד להוראות סעיף 46(א1)";

(26א) נותן שירותים פיננסיים שפרסם פרסומת המכוונת לקטינים בניגוד להוראות סעיף 46(ב)";

(ט) בפסקה (30), אחרי "בעל רישיון למתן אשראי" יבוא "או בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית";

(י) אחרי פסקה (35) יבוא:

"(36) נותן שירותים פיננסיים שלא שמר מסמכים בהתאם להוראות המפקח שניתנו לפי סעיף 96א";

(3) בסעיף קטן (ג) –

(א) בפסקה (1), בסופה יבוא "או סעיף 25(ב) או (ג), לפי העניין";

(ב) בפסקה (2), בסופה יבוא "או לפי סעיף 25 המחיל את סעיף 24 האמור, לפי העניין";

(ג) בפסקה (5), אחרי "למפקח המיוחד" יבוא "או למנהל המורשה".

תיקון סעיף 94 .38 בסעיף 94 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א) –

(א) אחרי פסקה (1) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 38 סעיף 94 מפרט את הוראות החוק שהפרתן עולה כדי עבירה פלילית וקובע את העונש שבצד עבירות אלה. מוצע להתאים סעיף זה ולקבוע בו עבירות פליליות בשל הפרות של הוראות התיקון המוצע הנוגעות למי שעסק במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית בלא רישיון מתאים, מי ששלט או החזיק אמצעי שליטה בנותן שירותים כאמור בלא היתר מתאים, או מי שהעביר אמצעי שליטה בנותן שירותים פיננסיים לגורם שאינו בעל היתר כאמור בידיעה שאותו גורם אינו מחזיק בידו היתר. כמו כן, מוצע לקבוע עבירה פלילית ביחס לבעל רישיון למתן

ואשראי בלא ריבית בלא רישיון, בניגוד לחובת הרישוי מכוח סעיף 25. כמו כן ניתן להטיל עיצום כספי על בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית שעסק בעיסוק שאינו מותר לו בניגוד לייחוד העיסוק לפי סעיף 38א.

יובהר כי שאר המנגנונים המנויים בפרק י"ב לחוק לעניין עיצומים כספיים, וההוראות המפורטות המסדירות את הפרוצדורה של ההליך המינהלי שבמסגרתו מתקבלת ההחלטה להטיל עיצום כספי, יחולו גם על בעלי רישיונות למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית.

"(א) יחיד וכן עמותה או חברה לתועלת הציבור שאינן תאגיד בנקאי, שעסקו במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, עד היקף פעילות בנקאי, בלא רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, בניגוד להוראות סעיף 25ב(א);";

(ב) בפסקה (2), במקום "סעיף 12(ב)" יבוא "סעיף 12(ב) או (ג) או סעיף 25ב(ב) או (ג), לפי העניין";

(2) בסעיף קטן (ב), במקום פסקה (2) יבוא:

"(2) בעל רישיון למתן אשראי שהתקשר בעסקה עם קטין או עם אדם שמלאו לו 18 שנים וטרם מלאו לו 21 שנים, בניגוד להוראות סעיף 46א(א), או בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית שהתקשר בעסקה עם קטין, בניגוד להוראות סעיף 46א(1);".

הוספת סעיף 96א

39. אחרי סעיף 96 לחוק העיקרי יבוא:

"שמירת מסמכים 96א. המפקח רשאי לתת הוראות לעניין שמירת מסמכים בידי נותן שירותים פיננסיים ובכלל זה לעניין אופן השמירה ותקופת השמירה, ורשאי הוא לתת הוראות כאמור דרך כלל או לסוגים מסוימים של נותני שירותים פיננסיים."

תיקון סעיף 98

40. בסעיף 98(א) לחוק העיקרי –

(1) בפסקה (1), המילים "במשרד האוצר" – יימחקו, ואחרי "לרשות ניירות ערך כמשמעותה בסעיף 2 לחוק ניירות ערך" יבוא "לרשם";

(2) בפסקה (2), במקום "לסעיף 21" יבוא "לסעיפים 21 ו-22א";

(3) אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) מצא המפקח כי היקף הפעילות של בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית הוא היקף פעילות בנקאי כהגדרתו בסעיף 25א, יודיע על כך למפקח על הבנקים."

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף קטן (א)(2) קובע כי אם מצא המפקח שנותן שירותים פיננסיים פועל בניגוד להוראות סעיף 21 המוצע לחוק הבנקאות (רישוי), עליו להודיע על כך למפקח על הבנקים. בהתאם לתיקון העקיף המוצע לחוק הבנקאות (רישוי) המוסיף את סעיף 22 לחוק האמור, מוצע לקבוע כי פעולה של נותן שירותים פיננסיים בניגוד לסעיף 22 תחייב גם היא הודעה של המפקח למפקח על הבנקים (להרחבה ראה דברי ההסבר לסעיף 113א המוצע).

עוד מוצע לקבוע כי אם מצא המפקח שהיקף פעילותו של בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית הוא היקף פעילות בנקאי כהגדרתו בסעיף 25א המוצע, יודיע על כך למפקח על הבנקים. מטרת התיקון להביא לכך שבכל מקרה שבו נותן שירותים פיננסיים עוסק בקבלת פיקדונות ומתן אשראי כאחת ואינו נכנס לגדרי הפיקוח לפי התיקון המוצע, הדבר יובא לידיעת המפקח על הבנקים וייכנס תחת פיקוחו.

שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית שהתקשר בעסקה עם קטין בניגוד להוראות סעיף 46א(1) המוצע.

סעיף 39 מוצע להוסיף לפרק י"ד לחוק שעניינו "הוראות שונות" את סעיף 96א ולהסמיך את המפקח לתת לכל נותני השירותים הפיננסיים, או לחלקם, הוראות לעניין מסמכים שיש לשמורם, ולעניין אופן שמירת המסמכים ותקופת שמירתם, זאת כדי לייעל את עבודתם ולהקל על יכולת המפקח ונותן השירותים עצמו להתחקות אחר מסמכים הנדרשים לו.

סעיף 40 מוצע לתקן את סעיף 98א(1) לחוק שעניינו מסירת מידע לרשות פיקוח בישראל, כך שנוסף על הגורמים הרגולטוריים המנויים בו, יוכל המפקח לגלות ידיעות ולהראות מסמכים גם לרשם העמותות ורשם ההקדשות, זאת כדי לאפשר התנהלות יעילה ושיתוף פעולה בין כל הגורמים הרלוונטיים לעניין הפיקוח והאסדרה של נותני שירותים פיננסיים.

- הוספת סעיף 99א 41. אחרי סעיף 99 לחוק העיקרי יבוא:
- הפעלת סמכות 99א. סמכויות הרשם לפי כל דין יופעלו לגבי בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, לאחר שמיעת עמדת המפקח לעניין זה.
- תיקון סעיף 100 42. בסעיף 100(א) לחוק העיקרי, בפסקה (2), במקום "לבעל רישיון" יבוא "לנותן שירותים פיננסיים".
- הוספת סעיף 101א 43. אחרי סעיף 101 לחוק העיקרי יבוא:
- "אישור המפקח למיזוג של נותן שירותים פיננסיים 101א. מיזוג של נותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד, עם תאגיד אחר, טעון נוסף על דרישות כל דין גם אישור מאת המפקח."
- תיקון סעיף 106 44. בסעיף 106 לחוק העיקרי, בפסקה (2), בסעיף קטן (יד) המובא בה, במקום "לפי סעיף 25 יבוא "לפי סעיף 5א".
- תיקון סעיף 111 45. בסעיף 111(1) לחוק העיקרי, בפסקת משנה (ב), בהגדרה "נותן שירותים פיננסיים" המובאת בה, במקום "במתן שירות בנכס פיננסי או במתן אשראי כהגדרתם" יבוא "במתן שירות פיננסי כהגדרתו".
- הוספת סעיף 113א 46. אחרי סעיף 113 לחוק העיקרי יבוא:
- "תיקון חוק 113א. בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981¹⁰ – הבנקאות (רישוי) (1) אחרי סעיף 22 יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

בעינה, וואת לשם בחינה אם הגוף החדש שיווצר כתוצאה מהמיזוג ונושאי המשרה בו מתאימים לעסוק בהיקף הפעילות ובסוג הפעילות המבוקש, מתוך ראייה כוללת של השוק המוסדר.

סעיף 44 בשל ביטולו של סעיף 25 לחוק והוספת סעיף 45 המוצע לעניין ניהול מרשם של נותני שירותים פיננסיים, מוצע לתקן את סעיף 106(2) לחוק כך שבפסקה (יד) המובאת בו תצוין הפניה עדכנית לסעיף ניהול המרשם בהתאם לשינוי האמור.

סעיף 45 מוצע לתקן את סעיף 111 לחוק שבמסגרתו בוצעו התיקונים העקיפים לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, כך שתיקונים אלה יחולו גם על מי שעיסוקו במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית.

סעיף 46 לסעיף 113א המוצע

מוצע לתקן את חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, ולקבוע שהוראת ייחוד העיסוק שבסעיף 21(א)(1) לחוק האמור ולפיה מי שאינו תאגיד בנקאי לא יעסוק בקבלת פיקדונות כספיים ובמתן אשראי כאחת, לא תחול על יחיד, עמותה או חברה לתועלת הציבור העוסקים במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, עד היקף פעילות בנקאי. כאמור בדברי ההסבר לסעיף 25ב(א) המוצע, תיקון זה הוא המהלך המשלים לאסדרת העיסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי לפי החוק המוצע. כיום, בהתאם להוראות סעיף 21(א)(1) לחוק הבנקאות (רישוי), מי שאינו תאגיד

סעיף 41 מוצע להוסיף לחוק את סעיף 99א המוצע ולקבוע כי כאשר רשם העמותות או רשם ההקדשות מבקש להפעיל את סמכויותיו לפי כל דין כלפי עמותה או חברה לתועלת הציבור, לפי העניין, שהיא בעלת רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, עליו לשמוע את עמדת המפקח בטרם יפעיל את סמכויותיו כאמור. עמותה או חברה כאמור מפוקחת באופן ישיר והדוק על ידי המפקח, וכדי למנוע מצב שבו הרשם מפעיל לגביה סמכות אשר עלולה לאיין או שלא לעלות בקנה אחד עם הוראה של המפקח, מוצע לקבוע כי הרשם יקבל את עמדת המפקח בטרם יפעיל את סמכותו.

סעיף 43 מוצע להוסיף את סעיף 101א ולקבוע כי מיזוג של נותן שירותים פיננסיים שהוא תאגיד, עם תאגיד אחר, דורש את אישור המפקח בין שהתאגיד האחר הוא בעל רישיון ובין שאינו בעל רישיון. בעל הרישיון עוסק בפעילותו הפיננסית, לאחר שהוא וכן נושאי המשרה בו ובעלי השליטה והעניין בו נבדקו ונמצאו כשירים לכך. במקרה של מיזוג בין נותן שירותים פיננסיים לתאגיד אחר שאינו בעל רישיון, נוצר מצב שבו מצטרפים לנותן השירותים הפיננסיים גורמים רבים שלא נבדקו ולא קיבלו את אישור המפקח, אשר עלולים לעסוק בפעילות האמורה. על כן מוצע לקבוע את החובה לקבלת אישור המפקח לצורך מיזוג כאמור.

לעניין מיזוג של נותן שירותים פיננסיים עם תאגיד אחר שהוא בעל רישיון, הדרישה לאישור המפקח עומדת

¹⁰ ס"ח התשמ"א, עמ' 232; התשע"ו, עמ' 1227.

א.א.22 (א) הוראת ייחוד הפעולות שבסעיף
21(א)1 לא תחול על יחיד, עמותה
או חברה לתועלת הציבור העוסקים
במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא
ריבית, עד היקף פעילות בנקאי.

(ב) בסעיף זה, “עמותה”, “חברה
לתועלת הציבור”, “שירותי פיקדון
ואשראי בלא ריבית ו”היקף פעילות
בנקאי” – כהגדרתם בסעיפים 1
ו-25 לחוק הפיקוח על שירותים
פיננסיים (שירותים פיננסיים
מוסדרים), התשע”ו-2016;”

(2) בסעיף 51, בכל מקום, אחרי “אגודה שיתופית” יבוא “או
עמותה”.

47. בסעיף 114 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 114

(1) בסעיף קטן (א), במקום “למעט סימן א’ לפרק י”ז” יבוא “לעניין מי שעיסוקו במתן
אשראי או במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית”;

(2) בסעיף קטן (ב), המילים “על האמור בסעיף קטן (א)” – יימחקו, במקום “ז’ בסיוון
התשע”ח” יבוא “י”ח בסיוון התשע”ח” ובסופו יבוא “ותחילתו של סימן א’ לפרק י”ז ביום
פרסומו של חוק זה”;

(3) בסעיף קטן (ג), בסופו יבוא “ורשאי הוא לדחות מועדים לפי סעיף קטן זה לגבי כל
העיסוקים האמורים בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) או חלקם”.

48. בסעיף 115(א) לחוק העיקרי, בהגדרה “עוסק ותיק”, בפסקה (1), בסופה יבוא “או במתן
שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית”.

49. בסעיף 125(א) לחוק העיקרי – תיקון סעיף 125

(1) בפסקה (2), במקום “נותן שירותים פיננסיים” יבוא “ בעל רישיון למתן שירות בנכס
פיננסי או בעל רישיון למתן אשראי”;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים סעיף 114 לחוק קובע הוראות לעניין תחילתו של
47 עד 49 החוק, וזה נוסחו:

“תחילה”

114. (א) תחילתו של חוק זה, למעט סימן א’ לפרק י”ז,
ביום ז’ בסיוון התשע”ז (1 ביוני 2017) (להלן – יום התחילה).

(ב) על האמור בסעיף קטן (א), תחילתו של חוק זה
לעניין מי שעיסוקו במתן שירות בנכס פיננסי, וכן לעניין
הוראות סעיפים 106, 110(1) ו-111, ביום ז’ בסיוון התשע”ח
(1 ביוני 2018) (להלן – יום התחילה המאוחר).

(ג) השר, באישור ועדת הכספים, רשאי לדחות, בצו,
את המועדים האמורים בסעיף קטן (א) או (ב) אם מצא כי
הדחייה דרושה לשם היערכות ליישום הוראות חוק זה.”

בנקאי אינו רשאי לעסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי
כאחת. בשל מתן האפשרות במסגרת התיקון המוצע
לאסדרת העיסוק בקבלת פיקדונות ובמתן אשראי כאחת
(עד היקף מסוים בלבד), יש צורך בתיקון לחוק הבנקאות
שיקבע מי הם הגופים שעל אף הוראות סעיף 21(א)1
האמור רשאים לעסוק בקבלת פיקדונות ובמתן אשראי
כאחת.

עוד מוצע לתקן את סעיף 51 לחוק הבנקאות (רישוי),
כך שבדומה לאגודות שיתופיות גם עמותות יהיו רשאיות
לקבל מנגיד בנק ישראל רישיון לפי חוק הבנקאות (רישוי).
כך גם עמותה שפועלת בהיקף פעילות בנקאי תוכל לפעול
כתאגיד בנקאי במסגרת חוק הבנקאות (רישוי).

(2) בפסקה (3), במקום "במתן שירותים פיננסיים" יבוא "במתן שירות בנכס פיננסי או במתן אשראי".

50. בסעיף 127 לחוק העיקרי –

(1) בפסקה (1), במקום ההגדרה "נותן שירותי אשראי" המובאת בה יבוא:

"נותן שירותי אשראי או שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית" – בעל רישיון למתן אשראי או רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, כהגדרתם בסעיף 1 לחוק שירותים פיננסיים מוסדרים וכן מי שעיסוקו במתן אשראי או במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית כהגדרתם בסעיפים 11 ו-25א לחוק האמור ואינו בעל רישיון לפי אותו חוק, ולמעט תאגיד בנקאי וכל גוף אחר המנוי בתוספת השלישית";

(2) בפסקה (3), בפסקה (א6) המובאת בה, במקום "לעניין מי שעיסוקו במתן אשראי לפי חוק שירותים פיננסיים מוסדרים" יבוא "לעניין נותן שירותי אשראי או שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית";

(3) בפסקה (4), בפרט 5 המובא בה, בסופו יבוא "או שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית".

51. בתוספת לחוק העיקרי –

תיקון התוספת

(1) בפסקה (1), אחרי פסקת משנה (ב) יבוא:

"ג) לעניין בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית – 0 שקלים חדשים;

(2) בפסקה (2), אחרי פסקת משנה (ב) יבוא:

"ג) לעניין בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית – בהתאם לצבר האשראי שלו או לצבר הפיקדונות שלו כמפורט להלן:

הון עצמי נדרש	צבר אשראי או צבר פיקדונות (במיליוני שקלים חדשים)
20% מצבר האשראי או מצבר הפיקדונות, לפי הגבוה מביניהם	1 עד 2
400,000 שקלים חדשים	מעל 2 עד 12.5
1,300,000 שקלים חדשים	מעל 12.5 עד 100
2,500,000 שקלים חדשים.	מעל 100